

IDŹ DO

PRZYKŁADOWY ROZDZIAŁ

SPIS TREŚCI

KATALOG KSIĄŻEK

KATALOG ONLINE

ZAMÓW DRUKOWANY KATALOG

TWÓJ KOSZYK

DODAJ DO KOSZYKA

CENNIK I INFORMACJE

ZAMÓW INFORMACJE
O NOWOŚCIACH

ZAMÓW CENNIK

CZYTELNIA

FRAGMENTY KSIĄŻEK ONLINE

Macromedia Dreamweaver 8. Oficjalny podręcznik

Autor: Khristine Annwn Page

Tłumaczenie: Łukasz Schmidt, Marcin Rogóż

ISBN: 83-246-0310-7

Tytuł oryginału: [Macromedia Dreamweaver 8:
Training from the Source](#)

Format: B5, stron: 600

Zalecane przez firmę Macromedia źródło informacji o programie Dreamweaver 8

- Poznaj interfejs programu
- Zdefiniuj strukturę witryny
- Dodaj do stron elementy tekstowe i graficzne
- Przetestuj witrynę pod kątem zgodności ze standardami

Macromedia Dreamweaver od dawna cieszy się zasłużoną opinią jednego z najlepszych edytorów stron WWW. Pozwala na edycję strony w trybie graficznym i na samodzielne modyfikowanie jej kodu źródłowego. Ogromne możliwości programu sprawiają, że korzystają z niego zarówno początkujący, jak i zaawansowani projektanci witryn WWW. Dreamweaver jest narzędziem przydatnym nie tylko przy tworzeniu serwisu internetowego – może służyć do zdefiniowania jego struktury, przygotowania arkuszy stylów, edycji stron, publikacji witryny na serwerze oraz jej aktualizacji. Rozbudowana biblioteka gotowych skryptów JavaScript i komponentów dynamicznych, narzędzia przyspieszające najczęściej wykonywane czynności oraz doskonała integracja z innymi aplikacjami firmy Macromedia sprawiają, że Dreamweaver pozwala na ogromne usprawnienie procesu tworzenia witryny WWW.

Książka „Macromedia Dreamweaver 8. Oficjalny podręcznik” to szczegółowy przegląd możliwości tej aplikacji przygotowany wspólnie z działem pomocy technicznej firmy Macromedia. Wykonując zawarte w niej ćwiczenia, poznasz narzędzia Dreamweavera, nauczysz się tworzyć pojedyncze strony i całe witryny, a także dowiesz się, w jaki sposób korzystać z biblioteki oraz gotowych skryptów. Przeczytasz o umieszczaniu na stronie elementów graficznych, tekstowych i multimedialnych, definiowaniu stylów CSS, tworzeniu i stosowaniu szablonów oraz ręcznej edycji kodu. Wszystkie ćwiczenia zostały przygotowane przy współpracy instruktorów z firmy Macromedia, co gwarantuje ich poprawność merytoryczną.

- Interfejs użytkownika Dreamweavera
- Definiowanie struktury strony i witryny
- Dodawanie treści do strony
- Umieszczanie elementów graficznych w dokumencie
- Tworzenie hiperłączy
- Definiowanie stylów CSS
- Dodawanie elementów multimedialnych i interaktywnych
- Ramki i warstwy
- Korzystanie z biblioteki i szablonów
- Testowanie witryny

**Skorzystaj z autoryzowanego źródła wiedzy i poznaj możliwości
programu docenianego przez wielu webmasterów**

Wydawnictwo Helion
ul. Kościuszki 1c
44-100 Gliwice
tel. 032 230 98 63
e-mail: helion@helion.pl

Spis treści

Wprowadzenie.....	15
Lekcja 1. Podstawy programu Dreamweaver 8	21
Czego się nauczysz?	22
Czas trwania	22
Materiały	23
Zapoznanie się ze środowiskiem pracy	23
Przygotowania do pracy nad własną witryną	25
Definiowanie witryny lokalnej	30
Tworzenie i zapisywanie nowej strony	37
Przegląd narzędzi programu Dreamweaver	42
Praca z panelami i dokumentami	45
Nadawanie tytułu stronie	49
Określanie przeglądarek dla podglądu	50
Dalsza samodzielna praca	52
Podsumowanie	53
Lekcja 2. Dodawanie treści do strony	55
Czego się nauczysz?	56
Czas trwania	56
Materiały	56
Importowanie tekstu	57
Określanie struktury zawartości strony	59
Tworzenie podziałów wierszy	62
Wstawianie twardej spacji	63
Wyrównywanie tekstu	65
Wyróżnianie cytatów	66
Tworzenie list	67
Tworzenie list definicji	71
Listy zagnieżdżone	71
Formatowanie znaków wewnątrz wiersza	73
Dodawanie znaków specjalnych	75
Tworzenie dokumentów obsługujących znaki z różnych alfabetów	76

Dodawanie linii poziomych	79
Automatyczne dodawanie daty	80
Samodzielne formatowanie zawartości strony	81
Podsumowanie	82

Lekcja 3. Tworzenie łączy 83

Czego się nauczysz?	84
Czas trwania	84
Materiały	84
Określanie koloru i formatu łączy	84
Tworzenie łączy hipertekstu	88
Łączy i struktura plików	91
Dodawanie nowych folderów i plików do witryny	92
Tworzenie mapy witryny	97
Praca z łączy na mapie witryny	100
Dzielenie mapy witryny na części	104
Zapisywanie mapy witryny	105
Określanie miejsca docelowego łączy	106
Wstawianie kotwic i prowadzących do nich łączy	107
Wstawianie łączy poczty elektronicznej	112
Samodzielna praca z łączy	113
Podsumowanie	114

Lekcja 4. Tworzenie arkuszy stylów 115

Czego się nauczysz?	116
Czas trwania	117
Materiały	117
Określanie koloru tła	117
Zmiana kroju czcionki	119
Zmiana rozmiaru czcionki	122
Określanie koloru czcionki	123
Zasady działania stylów	127
Praca z wewnętrznymi arkuszami stylów	129
Konwertowanie stylów wewnętrznych na zewnętrzne	135
Tworzenie odwołań do zewnętrznych arkuszy stylów	136
Tworzenie stylów zewnętrznych	139
Tworzenie stylów dla kombinacji znaczników	147
Edytowanie istniejącego stylu	151
Zasady pierwszeństwa stylów	153

Tworzenie podstawowego układu za pomocą stylów CSS	160
Samodzielna praca ze stylami CSS	165
Podsumowanie	167
Lekcja 5. Praca z grafiką	169
Czego się nauczysz?	170
Czas trwania	170
Materiały	170
Ustawianie grafiki tła	171
Umieszczanie grafiki na stronie	174
Zmiana rozmiaru i odświeżanie grafiki	180
Rozmieszczanie grafiki	181
Dodawanie obramowania wokół obrazu	182
Nadawanie obrazom nazw	184
Wstawianie obrazu za pomocą panelu Assets	185
Zarządzanie obrazami za pomocą listy ulubionych	188
Dostosowywanie przestrzeni wokół obrazów	191
Wstawianie miejsc na obrazy	192
Zastępowanie miejsca na obraz	193
Ustawianie preferencji edycji obrazów	194
Podstawy edycji obrazów	195
Tworzenie łączy graficznych	198
Tworzenie map obrazów	199
Samodzielna praca z grafiką	203
Podsumowanie	203
Lekcja 6. Tworzenie tabel	205
Czego się nauczysz?	206
Czas trwania	206
Materiały	206
Tworzenie tabeli	207
Importowanie danych z arkuszy kalkulacyjnych	213
Kopiowanie i wklejanie komórek tabeli	214
Zaznaczanie tabeli	216
Zaznaczanie i formatowanie komórek tabeli	217
Sortowanie zawartości tabeli	222
Modyfikowanie tabeli	224
Eksportowanie tabeli	226

Stosowanie obrazów w tabelach	227
Zagnieżdżanie tabel	234
Projektowanie z uwzględnieniem rozdzielczości ekranów	237
Sprawdzanie układu strony za pomocą różnych rozmiarów okna	238
Tworzenie tabeli w trybie widoku Layout	239
Modyfikowanie układu tabeli	242
Formatowanie komórek	244
Określanie szerokości tabeli układu	246
Wykorzystywanie obrazów kalkowych	248
Podsumowanie	250
Lekcja 7. Korzystanie z multimediów	251
Czego się nauczysz?	252
Czas trwania	252
Materiały	252
Tworzenie tekstu Flasha	252
Modyfikowanie tekstu Flasha	255
Dodawanie przycisków Flasha	255
Modyfikowanie przycisków Flasha	258
Dodawanie animacji Flasha	258
Korzystanie z elementu Image Viewer	260
Wstawianie filmów w formacie QuickTime	267
Podsumowanie	269
Lekcja 8. Dodawanie elementów interaktywnych	271
Czego się nauczysz?	272
Czas trwania	273
Materiały	273
Wstawianie efektu rollover	273
Dodawanie behawiorów	276
Zmiana wielu obrazów za pomocą jednego zdarzenia	280
Dodawanie behawiorów do map obrazu	282
Edytowanie akcji i zdarzeń	284
Tworzenie informacji na pasku stanu	286
Sprawdzanie wersji przeglądarki	287
Otwieranie nowego okna przeglądarki	290
Tworzenie rozwijanego menu	292
Podsumowanie	297

Lekcja 9. Tworzenie warstw299

Czego się nauczysz?	300
Czas trwania	300
Materiały	300
Tworzenie warstw	301
Nadawanie warstwom nazw	306
Modyfikowanie warstw	308
Zmiana kolejności ułożenia warstw	313
Zagnieżdżanie warstw i usuwanie zagnieżdżenia	314
Zmiana widoczności warstw	317
Ustawianie opcji siatki i linijek	319
Korzystanie z behawiora Drag Layer	322
Korzystanie z behawiora Show-Hide Layers	325
Konwertowanie warstw na tabele	327
Usuwanie błędów w obsłudze warstw w przeglądarce Netscape	331
Tworzenie animacji z wykorzystaniem listwy czasowej	332
Zasady działania listew czasowych	332
Panel Timelines	332
Dodawanie obiektu do listwy czasowej	333
Korzystanie z klatek kluczowych	334
Kontrolowanie listew czasowych za pomocą behawiorów	335
Ustawianie obiektu	336
Zapisywanie ścieżki ruchu warstwy	337
Zmienianie właściwości obrazów	338
Zmienianie widoczności i rozmiaru	339
Podgląd animacji w programie Dreamweaver	339
Podsumowanie	339

Lekcja 10. Tworzenie ramek341

Czego się nauczysz?	342
Czas trwania	342
Materiały	343
Tworzenie zestawu ramek	343
Zapisywanie zestawu ramek	347
Zmienianie rozmiaru ramek wchodzących w skład zestawu	349
Określanie właściwości ramek	352
Tworzenie i edytowanie zawartości zestawu ramek	355
Tworzenie pozostałych dokumentów zawartości	357

Otwieranie istniejącej strony wewnątrz ramki	358
Sprawdzanie zawartości ramek	360
Kontrolowanie zawartości ramek za pomocą łączy	361
Tworzenie zawartości NoFrames	362
Dalsza samodzielna praca z ramkami	364
Podsumowanie	364

Lekcja 11. Tworzenie formularzy367

Czego się nauczysz?	368
Czas trwania	368
Materiały	369
Budowa własnego formularza	369
Grupowanie zawartości formularza	371
Dodawanie jednowierszowych pól tekstowych	373
Dodawanie przycisków opcji	379
Dodawanie pól wyboru	382
Dodawanie list i menu	383
Dodawanie wielowierszowych pól tekstowych	387
Dodawanie przycisków	389
Tworzenie pól ukrytych	391
Formatowanie formularzy	393
Przetwarzanie formularzy	394
Testowanie formularzy	395
Tworzenie menu przeniesień	397
Samodzielna praca z formularzami	399
Podsumowanie	399

Lekcja 12. Korzystanie z biblioteki401

Czego się nauczysz?	402
Czas trwania	402
Materiały	402
Tworzenie elementu bibliotecznego	403
Umieszczanie elementu bibliotecznego na stronie	405
Odtwarzanie elementu bibliotecznego	407
Modyfikowanie elementu bibliotecznego	409
Uaktualnianie odwołań do biblioteki	411
Podsumowanie	412

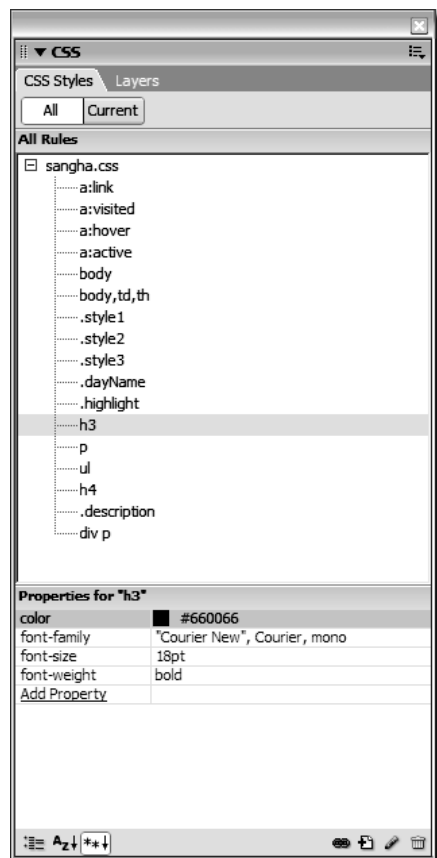
Lekcja 13. Korzystanie z szablonów	413
Czego się nauczysz?	414
Czas trwania	415
Materiały	415
Tworzenie szablonów	415
Dodawanie do szablonu obszarów edytowalnych	417
Usuwanie obszarów edytowalnych	421
Tworzenie zawartości opcjonalnej	422
Wstawianie obszarów powtarzalnych	425
Tworzenie stron na podstawie szablonu	427
Kontrolowanie opcjonalnej zawartości	430
Dodawanie wpisów powtarzalnych	431
Modyfikowanie szablonu	433
Tworzenie edytowalnych atrybutów znacznika	435
Modyfikowanie edytowalnego atrybutu znacznika	437
Tworzenie zagnieżdżonych szablonów	438
Podsumowanie	440
Lekcja 14. Zarządzanie witryną	443
Czego się nauczysz?	444
Czas trwania	444
Materiały	444
Korzystanie z panelu Files	445
Dostęp do plików lokalnych spoza witryny programu Dreamweaver	448
Modyfikowanie stron za pomocą panelu Files	449
Ustawianie połączenia ze zdalną witryną	453
Wgrywanie plików	456
Zasłanianie plików i katalogów	459
Checking In i Checking Out	464
Korzystanie z funkcji Design Notes (notatki projektantów)	468
Eksportowanie ustawień witryny	471
Tworzenie połączenia z serwerem	472
Włączanie zgodności z Contribute	473
Podsumowanie	477
Lekcja 15. Dostępność i testy	479
Czego się nauczysz?	480
Czas trwania	480
Materiały	480

Testowanie dostępności	481
Sprawdzanie zgodności z przeglądarką	483
Sprawdzanie łączy w witrynie	490
Wyszukiwanie plików osieroconych	491
Tworzenie raportów dla witryny	493
Sprawdzanie pisowni	495
Podsumowanie	495
Lekcja 16. Edycja kodu	497
Czego się nauczysz?	498
Czas trwania	498
Materiały	498
Przełączanie widoków dokumentu	499
Edycja HTML w widoku kodu	502
Używanie paska narzędzi kodu	505
Ustawianie pozycji nowego okna	508
Metaznaczniki	510
Korzystanie z Tag inspector	514
Edycja kodu za pomocą Quick Tags	516
Korzystanie z funkcji snippets	518
Korzystanie z funkcji Clean Up XHTML	521
Praca z HTML-em wygenerowanym przez Microsoft Word	523
Drukowanie z widoku kodu	525
Zaawansowane dostosowywanie do własnych wymagań	526
Czego się nauczyłeś?	528
Lekcja 17. Korzystanie z narzędzia Find and Replace	529
Czego się nauczysz?	530
Czas trwania	530
Materiały	530
Wyszukiwanie w dokumencie	531
Usuwanie znaczników HTML	533
Dołączanie zewnętrznych arkuszy stylów za pomocą narzędzia Find and Replace	536
Stosowanie niestandardowych stylów za pomocą Find and Replace	539
Zapisywanie i ponowne korzystanie z kryteriów wyszukiwania	541
Wyszukiwanie i zastępowanie z użyciem wyrażeń regularnych	542
Wyszukiwanie różnych form nazwy	544
Podsumowanie	545

Dodatek A Wyrażenia regularne	547
Dodatek B Skróty klawiszowe dla komputerów Macintosh	549
Dodatek C Skróty klawiszowe w systemie Windows	563
Skorowidz	577

4 Tworzenie arkuszy stylów

Kaskadowe arkusze stylów (CSS — ang. Cascading Style Sheets) pozwalają definiować, w jaki sposób elementy, takie jak tekst czy obrazy, zostaną wyświetlone na stronach WWW. Określenie kaskadowe odnosi się do ich uporządkowanej kolejności i reguł pierwszeństwa stosowania. Stylem jest grupa atrybutów służących do formatowania, posiadająca wspólną, identyfikującą ją nazwę i informująca przeglądarkę, w jaki sposób wyświetlić dany element. Style CSS dają Ci ogromną kontrolę nad formatowaniem, wyglądem i układem dokumentów HTML. Korzyścią wynikającą z zastosowania stylów jest także to, że kiedy dokonasz zmiany tylko w atrybucie stylu, wszystkie elementy kontrolowane przez dany styl zostaną odpowiednio zmienione. Może to dotyczyć, zależnie od rodzaju stylu, pojedynczego dokumentu lub całej witryny.

W tej lekcji nauczysz się, jak za pomocą stylów CSS stosować różne opcje formatowania tekstu. Poznasz trzy rodzaje stylów, które udostępnia Dreamweaver: style klas, style znaczników oraz zaawansowane style własne

Za pomocą stylów możesz modyfikować cały szereg ustawień, rozpoczynając od standardowych atrybutów, takich jak krój, wielkość czy kolor czcionki, aż po atrybuty zaawansowane, dostępne tylko z poziomu stylów CSS, takie jak odstęp pomiędzy wierszami tekstu (ang. leading lub line height — czyli wysokość wiersza).

Używając arkuszy stylów możesz, przykładowo, stworzyć akapit z marginesami wielkości dokładnie pół cala, odstępami pomiędzy wierszami wielkości 20 punktów i czcionce o wielkości 12 punktów. Coś takiego nie byłoby możliwe bez wykorzystania CSS, które są obsługiwane przez przeglądarki w wersji 4.0 lub nowszej. Wcześniejsze wersje przeglądarek ignorowały CSS, chociaż Internet Explorer już w wersji 3.0 rozpoznawał niektóre atrybuty. Najlepszych rezultatów dostarczą przeglądarki w wersji 5.0 lub nowszej — obsługują szeroki zakres opcji.

Kiedy chcesz sformatować pojedynczą stronę, możesz użyć **stylu wewnętrznego** — przechowywanego wewnątrz dokumentu. Możesz także użyć **zewnętrznego arkusza stylów** — przechowywanego poza stroną i przypisanego do niej za pomocą łącza. Drugi sposób jest szczególnie korzystny, kiedy chcesz kontrolować wygląd kilku dokumentów jednocześnie i zachować ten sam styl formatowania na wielu stronach. W takim przypadku dobrze będzie stosować spójne ustawienia tekstu i układu strony dla całości witryny, gdyż nagłe zmiany w wyglądzie mogą sprawiać wrażenie, iż oglądający znaleźli się na zupełnie innej witrynie.

Kolejną korzyścią płynącą z zastosowania arkuszy stylów jest możliwość oddzielenia zawartości Twoich stron od opcji formatowania. Będzie to w efekcie oznaczało bardziej precyzyjną kontrolę nad wyglądem zawartości, co w rezultacie uprości i przyspieszy proces jej dodawania. Takie „odizolowanie” zawartości ułatwi również czynności związane z uaktualnianiem i zarządzaniem witryną. Kontrolowanie sposobu formatowania stron za pomocą arkuszy stylów pozwoli także na tworzenie stron bardziej zgodnych z różnymi przeglądarkami i platformami systemowymi.

W tej lekcji nauczysz się, jak tworzyć podstawowe arkusze stylów definiujące wygląd tekstu. Dowiesz się o właściwościach stylów CSS i zrozumiesz, jakie są zasady ich działania. Zastosujesz zdobytą wiedzę do utworzenia **układu strony opartego na CSS**. W dalszych lekcjach będziesz wykorzystywał i rozwijał zdobyte tu umiejętności, poznając nowe techniki stosowania stylów do elementów innych niż tekst (takich jak np. grafika w lekcji 5.).

Aby zobaczyć przykłady ukończonych stron, jakie wykonasz w czasie tej lekcji, otwórz pliki index.html oraz sangha.css umieszczone w folderze Lesson_04_CSS/Completed oraz plik index.html w folderze Lesson_04_CSS/Completed/about.

Czego się nauczysz?

Po zapoznaniu się z materiałem tej lekcji będziesz potrafił:

- ✧ ustawiać kolor tła strony,
- ✧ stosować atrybuty tekstu takie jak rozmiar, kolor i krój czcionki,
- ✧ tworzyć zewnętrzny arkusz stylów,
- ✧ dodawać styl do istniejącego arkusza,

- ✧ edytować styl,
- ✧ tworzyć zaawansowany własny styl,
- ✧ tworzyć łącze do zewnętrznego arkusza stylów,
- ✧ tworzyć wewnętrzny styl,
- ✧ konwertować wewnętrzny styl na zewnętrzny,
- ✧ tworzyć podstawowy układ strony.

Czas trwania

Lekcja zajmie Ci w przybliżeniu trzy godziny.

Materiały

Pliki startowe

Lesson_04_CSS/index.html
Lesson_04_CSS/about/index.html
Lesson_04_CSS/Text/about.txt

Gotowy projekt

Lesson_04_CSS/Completed/index.html
Lesson_04_CSS/Completed/about/index.html
Lesson_04_CSS/Completed/sangha.css

Określanie koloru tła

Za pomocą programu Dreamweaver możesz łatwo zmieniać kolor tła, używając palety takiej jak ta, którą wykorzystaliśmy do zdefiniowania koloru łączy w lekcji 3. W tym ćwiczeniu otworzysz paletę za pomocą okna dialogowego Page Properties, a następnie zmienisz kolor tła dokumentu index.html.

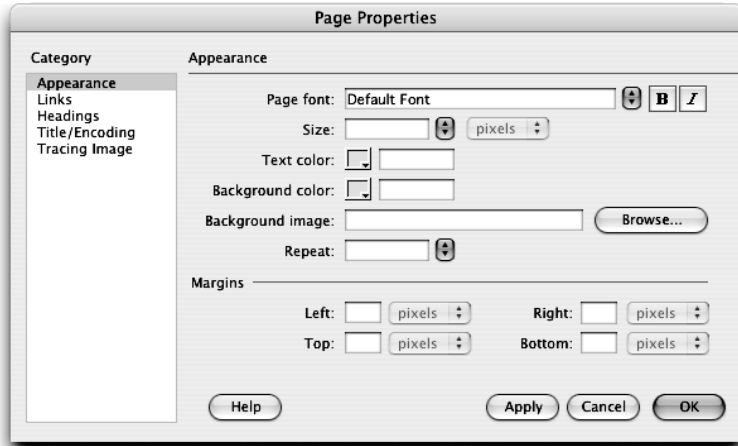
1. Otwórz plik index.html umieszczony w folderze Lesson_04_CSS. Wybierz Modify/Page Properties (modyfikuj/właściwości strony). Z listy Category (kategoria) wybierz Appearance (wygląd).

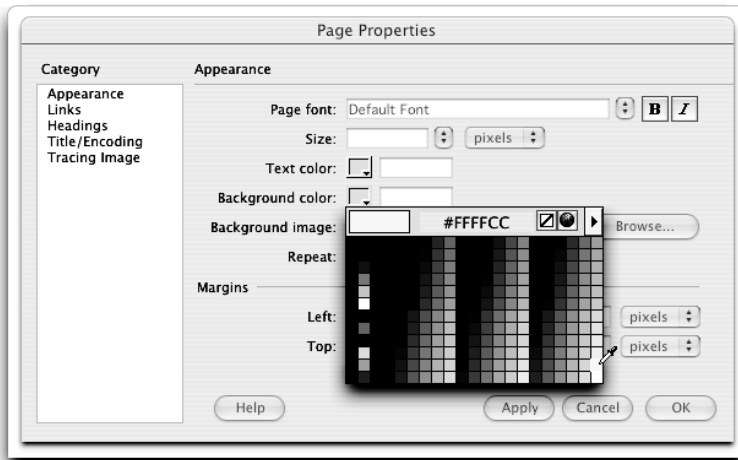
Możesz także użyć skrótów klawiszowych Cmd+J (Mac OS) lub Ctrl+J (Windows) do wywołania okna dialogowego Page Properties.

Na ekranie Appearance okna dialogowego Page Properties zobaczysz, że chociaż nie zostały ustawione wartości domyślne dla strony, biały jest domyślnym kolorem tła dla okna dokumentu w programie Dreamweaver. Jeżeli nie zdefiniujesz koloru tła, strona będzie wyświetlana

w kolorze domyślnym **dla danej przeglądarki** (zwykle jest to biały). Ponieważ kolor ten może się zmieniać w zależności od przeglądarki, zalecane jest, aby zawsze definiować kolor tła strony.

2. Kliknij pole koloru dla opcji Background color (kolor tła). Z palety wybierz próbkę koloru żółtego, któremu odpowiada szesnastkowy kod #FFFFCC.

Kolor bladożółty (#FFFFCC) jest teraz ustawiony jako kolor tła Twojej strony. Możesz także bezpośrednio wpisać kod szesnastkowy w polu tekstowym obok pola koloru.

3. Kliknij przycisk Apply (zastosuj), aby obejrzeć nowy kolor tła bez zamykania okna dialogowego Page Properties.

Tło strony ma teraz bladożółty kolor, ten, który wybrałeś w oknie dialogowym Page Properties.

Nie zamykaj okna dialogowego Page Properties, będziesz z niego korzystał w następnym ćwiczeniu.

Zmiana kroju czcionki

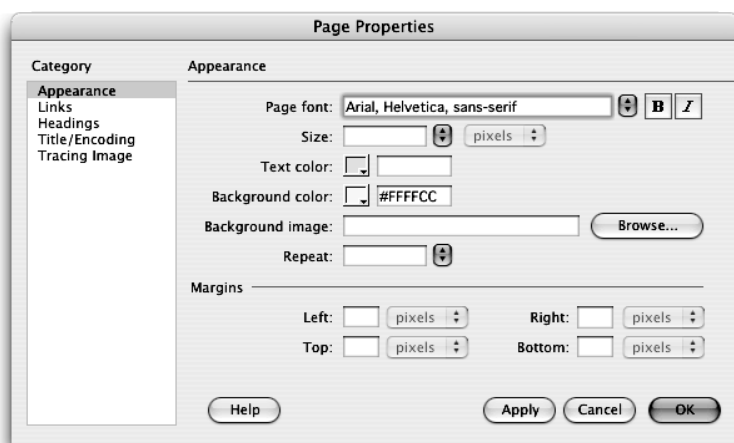
Aby strona miała bardziej interesujący wygląd i była łatwiejsza w czytaniu, możesz zmienić czcionki, za pomocą których wyświetlany jest tekst. Dostępnych jest wiele informacji na temat sposobów wykorzystania czcionek w drukarstwie, jednak nie wszystkie z nich przekładają się na zastosowania sieciowe.

Generalnie rzecz ujmując, czcionki z rodziny sans-serif (tzw. bezszeryfowe) są łatwiejsze do odczytania na ekranie komputera niż czcionki z rodziny serif (tzw. szeryfowe). Czcionki serif są częściej używane w drukarstwie z powodu tzw. szeryfów (małych ozdobników w formie kresek na końcach linii), które czynią czcionki łatwiejszymi do rozpoznawania. Jednakże na ekranach monitorów te same szeryfy sprawiają, iż trudniej jest odróżnić litery, w szczególności w dużych blokach tekstu lub w tekście o małym rozmiarze czcionki. Trzeba także zawsze brać po uwagę różnice w sposobie, w jaki rozkłada się tekst na stronach w zależności od rodzaju przeglądarki i komputera.

Aby zdefiniować ustawienia czcionek, Dreamweaver wykorzystuje wbudowane (wewnętrzne) style CSS w miejsce starszej metody polegającej na użyciu atrybutów znacznika `font`.

Możesz zmienić czcionkę dla całości tekstu na stronie lub tylko wybranego fragmentu, jak zobaczysz w następnym ćwiczeniu.

1. Z menu Page font (czcionka strony) w kategorii Appearance okna dialogowego Page Properties wybierz Arial, Helvetica, sans-serif. Kliknij OK, aby zamknąć okno dialogowe Page Properties.

Cały tekst na stronie został sformatowany z zastosowaniem czcionki wchodzącej w skład zestawu, który wybrałeś z listy, tj. Arial, Helvetica, sans-serif. Każdy dodatkowy tekst, który w przyszłości zamieścisz na stronie, będzie formatowany tą samą czcionką.

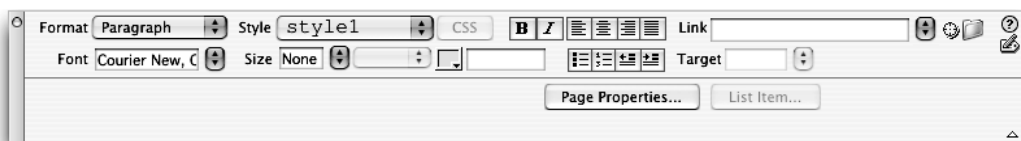
Uwaga

Okno dialogowe Page Properties tworzy wewnętrzny styl CSS, który redefiniuje zestaw znaczników (body, td, th) za pomocą atrybutu font. Na temat zewnętrznych stylów CSS dowiesz się więcej w dalszej części lekcji.

Zestawy czcionek, zawarte w menu Page font w kategorii Appearance okna dialogowego Page Properties, nakazują przeglądarce wyświetlić tekst z zastosowaniem **jednej z czcionek zestawu**, zależnie od tego, które z czcionek są zainstalowane na komputerze użytkownika. Jeżeli czcionka wymieniona na pierwszym miejscu nie jest dostępna, przeglądarka będzie próbowała użyć drugiej, jeżeli nie będzie drugiej — trzeciej. W przypadku gdy żadna z czcionek z danej grupy nie będzie dostępna na komputerze użytkownika, przeglądarka wyświetli tekst, używając czcionki domyślnej.

2. Zaznacz tekst Anusara Yoga in the Heart of San Francisco's Mission District znajdujący się na górze strony. Z menu Font w panelu Property inspector wybierz Courier New, Courier, mono.

Wybrana czcionka zastępuje, dla danego wiersza zamkniętego znacznikami, domyślne ustawienia czcionki strony. Grupy czcionek dostępne w menu Font w panelu Property inspector są takie same jak te dostępne w menu Page Font w kategorii Appearance w oknie dialogowym Page Properties.

Wskazówka

Wiele z opcji formatowania może być zastosowanych bezpośrednio do zaznaczonego tekstu w oknie dokumentu za pomocą menu kontekstowego wywoływanego prawym przyciskiem myszy (Windows) lub kliknięciem z klawiszem Ctrl (Mac OS).

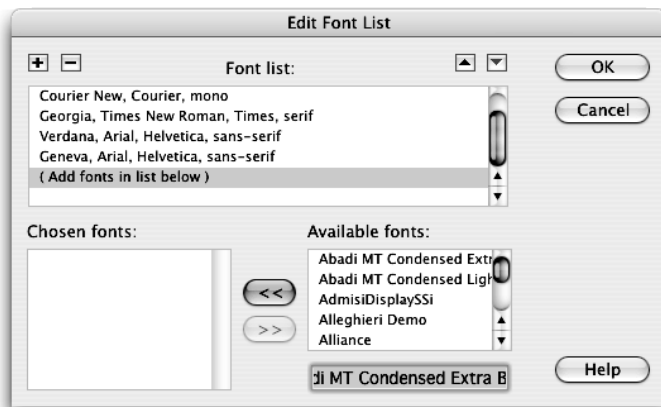
Aby odwiedzający witrynę widzieli tekst wyświetlany za pomocą czcionek, które wybrałeś, muszą one być zainstalowane na ich komputerach. Nie zakładaj z góry, że tak właśnie zawsze jest. Czcionki, które nie są zawarte w podstawowych wersjach systemów operacyjnych, mogą nie być dostępne na komputerach odwiedzających. Ponadto dostępność czcionek jest różna na komputerach działających pod kontrolą systemów operacyjnych Mac OS i Windows. Czcionki wchodzące w skład domyślnych zestawów programu Dreamweaver są zwykle dostępne na większości komputerów, zarówno w systemie Mac OS, jak i Windows.

Uwaga

Jeżeli chcesz wykorzystać specjalną czcionkę, która może nie być zainstalowana na komputerze odwiedzającego, zalecane jest stworzenie grafiki w miejsce tekstu. Taka technika wykorzystywana jest często przy tworzeniu nagłówków i tytułów. Nie zaleca się jej dla dużych ilości tekstu, gdyż ogranicza jego dostępność i aktualizowanie zawartości.

Grupy czcionek, takie jak np. Arial, Helvetica, sans-serif, są generalnie wystarczające, jednak mogą nie zawierać specyficznych czcionek, których chciałbyś użyć. Możesz również edytować skład poszczególnych grup.

Wybierz opcję Edit Font List (edytuj listę czcionek) z menu Font w panelu Property inspector lub Text/Font/Edit Font List (tekst/czcionka/edytuj listę czcionek), aby wyświetlić okno dialogowe Edit Font List.

Za pomocą okna dialogowego Edit Font List możesz wprowadzić szereg zmian w zestawach czcionek:

- ✧ **Dodać czcionki do istniejącego zestawu:** Wybierz zestaw czcionek, który chcesz zmodyfikować, na liście Font list, a następnie wybierz czcionkę, którą chcesz dodać z listy Available fonts (dostępne czcionki). Kliknij przycisk oznaczony dwoma strzałkami w lewo, umieszczony pomiędzy listami, aby dodać czcionkę do listy Chosen fonts (wybrane czcionki).
- ✧ **Usunąć czcionkę z istniejącego zestawu:** Wybierz zestaw, który chciałbyś zmodyfikować, a następnie na liście Chosen fonts wybierz czcionkę, którą chciałbyś usunąć. Kliknij przycisk oznaczonym dwoma strzałkami w prawo, umieszczony pomiędzy listami, aby usunąć czcionkę z listy Chosen fonts.
- ✧ **Dodać zestaw czcionek:** Wybierz pozycję Add fonts in list below (dodaj czcionki na liście poniżej) umieszczoną na liście Font list. W celu dodania kolejnego zestawu kliknij przycisk ze znakiem plus (+) w lewym górnym rogu okna dialogowego, a następnie klikając przycisk oznaczonym dwoma strzałkami w prawo, umieszczony pomiędzy listami, dodaj odpowiednie czcionki do listy Chosen fonts dla nowego zestawu.
- ✧ **Usunąć zestaw czcionek:** Zaznacz zestaw czcionek, który chcesz usunąć z listy Font list, a następnie kliknij przycisk oznaczony znakiem minus (-) w lewym górnym rogu okna dialogowego.
- ✧ **Dodać czcionkę, która nie jest zainstalowana w systemie:** Wpisz nazwę czcionki w polu tekstowym umieszczonym poniżej listy Available fonts i kliknij przycisk oznaczony dwoma strzałkami w lewo, aby dodać ją do zestawu. Dodawanie niezainstalowanych czcionek może być użyteczne, możesz np. dodać czcionkę występującą tylko w systemie Windows, gdy tworzysz strony w systemie Mac OS. Upewnij się, że dokładnie wpisujesz nazwę czcionki.
- ✧ **Zmienić kolejność zestawów czcionek:** Zaznacz zestaw czcionek i kliknij odpowiedni przycisk oznaczony strzałką w górę lub w dół w prawym górnym rogu okna dialogowego.

Lista Available fonts w oknie dialogowym Edit Font List zawiera czcionki zainstalowane na Twoim komputerze.

3. Zapisz plik i obejrzyj go w przeglądarce.

Tekst jest teraz wyświetlany za pomocą wybranych przez Ciebie czcionek, zależnie od tego, które z nich są zainstalowane na Twoim komputerze.

Wskazówka

Możesz usunąć ustawienia czcionek dla danej strony i powrócić do ustawień domyślnych poprzez wybranie tekstu, który wykorzystuje czcionkę, jaką chcesz usunąć, a następnie wybranie Default Font (domyślna czcionka) z menu Font w panelu Property inspector lub wybranie Text/Font/Default Font (tekst/czcionka/domyślna czcionka).

Zmiana rozmiaru czcionki

Dreamweaver zawiera wiele zdefiniowanych rozmiarów czcionek, w tym określone wartościami w odpowiednich odstępach w przedziale od 9 do 36, wartościami względnymi od xx-small do xx-large oraz opcje powiększania i zmniejszania czcionek. Wszystkie te opcje wykorzystują style CSS do określenia rozmiaru. Za pomocą programu Dreamweaver możesz uzyskać dużą kontrolę nad tekstem umieszczonym na stronach poprzez wykorzystanie zintegrowanych (wewnętrznych) stylów CSS. Więcej o bardziej zaawansowanych funkcjach CSS dowiesz się w dalszej części lekcji.

Dobre praktyki w tworzeniu kodu: wycofywanie znacznika font

W języku HTML od wersji 4.01 znacznikowi *font* (definiującemu właściwości tekstu) został nadany status wycofywanego z języka — usuniętego ze standardów, choć oczywiście jest ciągle rozpoznawany przez przeglądarki. Znacznik *font* obejmuje tekst znacznikiem otwierającym i zamykającym w następujący sposób:

```
<font face="Arial, Helvetica, sans-serif">Yoga Sangha</font>
```

Atrybuty znacznika *font* oferują tylko minimum kontroli nad wyglądem tekstu, podczas gdy wykorzystanie stylów CSS pozwala twórcom stron WWW kontrolować tekst z o wiele większą precyzją. Dreamweaver rozpoznaje i uznaje znacznik *font*, dostarczając narzędzi do pracy z nim w przypadkach, gdy jest to konieczne, takich jak praca ze stronami powstałymi już jakiś czas temu.

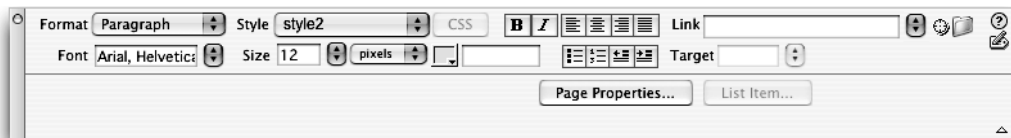
Jeśli tylko to możliwe, używaj stylów CSS — unikaj stosowania znacznika *font* — staraj się tworzyć strony wydajne, zgodne z najnowszymi standardami.

Uwaga

Istnieją duże różnice pomiędzy wielkością czcionek w systemach Windows i Mac OS. Komputery działające pod kontrolą systemu Mac OS wyświetlają tekst ok. 25% mniejszy niż taki sam tekst na komputerach pracujących w systemie Windows. Użytkownicy mogą także zmienić wyświetlany rozmiar czcionki (w ustawieniach przeglądarki — przyp. tłum.), co może mieć wpływ na wygląd strony. Należy brać po uwagę te różnice przy tworzeniu i testowaniu stron. Uniwersalna strona powinna funkcjonować prawidłowo u jak największej liczby odwiedzających.

Zaznacz akapit rozpoczynający się od słów At Yoga Sangha, we're dedicated... znajdujący się w górnej części strony. Z menu Size (rozmiar) w panelu Property inspector wybierz 12. Pozostaw domyślne ustawienie jednostek miary: pixels (piksele).

Możesz także ustawić domyślny rozmiar czcionki dokumentu w części Appearance w oknie dialogowym Page Properties.

Rozmiar czcionki akapitu zmienił się nieco i wydaje się być mniejszy od reszty jeszcze niesformatowanego tekstu na stronie. W menu Size możesz wpisać odpowiednią wartość lub wybrać jedną z predefiniowanych.

Za każdym razem gdy po raz pierwszy na danej stronie wybierasz atrybut lub zespół atrybutów, takich jak np. rozmiar, Dreamweaver **tworzy nowy styl**, który wyświetlony jest w menu Style (styl) w panelu Property inspector. Każdy kolejny fragment tekstu, dla którego zdefiniujesz taki sam rozmiar, będzie korzystał z tego samego stylu. Nowe style będą tworzone dla każdej niewystępującej jeszcze kombinacji kroju czcionki, jej rozmiaru i koloru. Stylom tym nadawane będą automatycznie kolejne standardowe nazwy w porządku numerycznym: style1, style2 itd. Możesz zmienić nazwę aktywnego stylu (czyli tego, który jest aktualnie wyświetlany w menu Style), otwierając menu Style i wybierając Rename... (zmień nazwę). Styl stanie się aktywny, kiedy umieścisz kursor w tekście, do którego ma zastosowanie.

Jeżeli nie określiłeś rozmiaru czcionki dla zaznaczonego tekstu, menu Size pokazuje None (pusty). Przeglądarki wyświetlają tekst bez zdefiniowanego rozmiaru, używając domyślnego rozmiaru czcionki, który odpowiada wartości 14 w menu Size (choć może się to różnić w zależności od przeglądarki i jej ustawień).

Numeryczne ustawienia rozmiaru czcionki dostępne w menu Size mogą być Ci znane, gdyż są podobne do standardowych rozmiarów używanych w edytorach tekstu.

Jeżeli chcesz usunąć ustawienia rozmiaru czcionki i powrócić do domyślnych ustawień, zaznacz tekst, do którego chcesz zastosować zmianę, a następnie w menu Style w panelu Property inspector wybierz None lub wybierz Text/CSS Styles/None (tekst/style CSS/żaden).

Określanie koloru czcionki

Po zmianie koloru tła strony, tak jak zrobiłeś to w pierwszym ćwiczeniu tej lekcji, możesz zmienić także kolor tekstu, aby uniknąć kłopotów z odróżnianiem go od tła. Przykładowo, czarny tekst nie będzie widoczny na czarnym tle. Wybierając motyw kolorystyczny dla dokumentu, staraj się używać kombinacji kolorów, które pasują do siebie, z jednoczesnym zachowaniem kontrastu między nimi. Kolory za bardzo do siebie zbliżone są trudne do odróżnienia, podobnie kolory uzupełniające się — szczególnie na ekranie monitora. W opisanych poniżej krokach zmienisz domyślny kolor czcionki w dokumencie index.html.

Rozmiary czcionek: znacznik font a CSS

Kiedy będziesz pracował jako projektant stron WWW, może się zdarzyć, iż będziesz mieć do czynienia ze stronami wykorzystującymi przestarzały już znacznik . Dlatego powinienśś zapoznać się z różnymi systemami oznaczania rozmiaru czcionki. Być może będziesz musiał skonwertować dokument i usunąć wszystkie przypadki użycia znacznika , tworząc w ich miejsce reguły stylów CSS. Możesz w łatwy sposób usunąć wszystkie znaczniki z witryny za pomocą narzędzia Find and Replace (znajdź i zamień), o którym dowiesz się w lekcji 17. Poniższa tabela zawiera porównanie wartości widocznych w menu Size w panelu Property inspector i starszych opcji rozmiaru czcionki definiowanych za pomocą znacznika .

Znacznik font	Wartości liczbowe*	Wartości względne w menu Size (CSS)	Wartości absolutne w menu Size (CSS)
		9	
-2	1	10	xx-small
-1	2	12	x-small/smaller
None (default)	3	14	small
+1	4	18	medium/larger
+2	5	24	large
+3	6		x-large
		36**	
+4	7		xx-large

*wartości w domyślnych jednostkach miary — pikselach

**ta wielkość jest nieco większa niż x-large (6) i nieco mniejsza niż xx-large (7)

W HTML-u znacznik definiuje rozmiar tekstu za pomocą wartości absolutnych (od 1 do 7) lub względnych (od +1 do +7 oraz od -1 do -7). Wybranie jednej z wartości absolutnych (1 — najmniejszy, 7 — największy) ustawi rozmiar czcionki. Domyślnym rozmiarem tekstu w przeglądarkach jest 3 (w skali przyjmowanej przez znacznik). Wybranie wartości dodatniej lub ujemnej spowoduje ustawienie wartości względem podstawowego tekstu przeglądarki. Przykładowo wartość +1 spowoduje wyświetlenie czcionki o jeden rozmiar większej niż podstawowy. Wybranie wartości +3 da w efekcie wielkość 6 (3+3). Największą wartością jest zawsze 7, najmniejszą 1. Każda wielkość czcionki o wartości większej niż 7 wyświetlana jest jako 7. Przykładowo, jeśli ustawisz wartość +6 (3+6>7) czcionka będzie ciągle wyświetlana w rozmiarze 7. Powyższe ograniczenia znacznika nie mają wpływu na style CSS, które stanowią o wiele bardziej elastyczną i uniwersalną metodę definiowania właściwości tekstu.

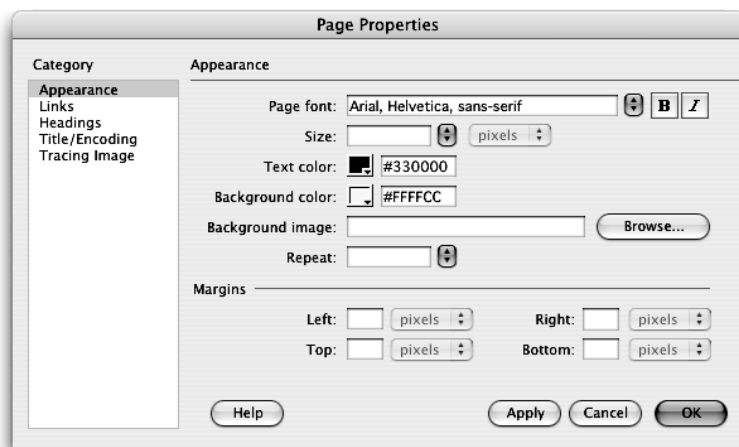
1. Wybierz Modify/Page Properties. Upewnij się, że w na liście Category wybrane jest Appearance (wygląd).

Część Appearance okna dialogowego Page Properties dostarcza wielu opcji pozwalających na dostosowanie ustawień dokumentu.

2. Kliknij pole koloru obok opcji Text color (kolor tekstu).

Otworzy się paleta kolorów zbliżona do tej, z której wybrałeś kolor tła dokumentu we wcześniejszej części lekcji.

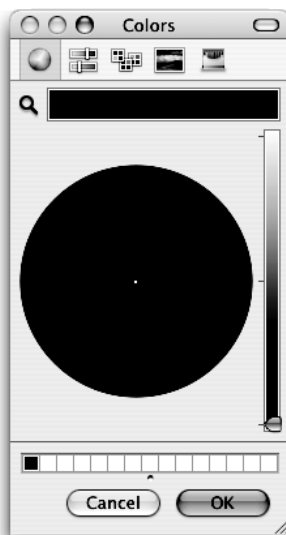
3. Wybierz czarnobrunatny kolor (szesnastkowy kod: #330000) i kliknij OK.

Możesz wpisać szesnastkową wartość koloru w polu tekstowym lub kliknąć pole koloru, aby wybrać kolor z palety próbek. Po kliknięciu OK okno dialogowe Page Properties się zamknie. Powrócisz do dokumentu.

Uwaga

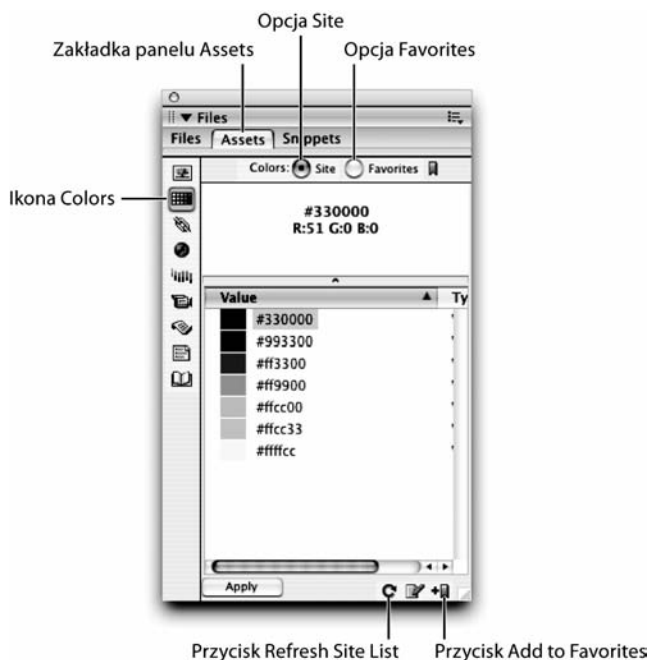
Wybierając Text/Color (tekst/kolor), uzyskasz dostęp do okna dialogowego Color (kolor). Szesnastkowe wartości kolorów mogą być wpisywane bezpośrednio w polu tekstowym, znajdującym się obok pola wyboru koloru w panelu Property inspector.

4. Zaznacz tekst Welcome to Yoga Sangha. Kliknij pole koloru (Text Color) w panelu Property inspector i wybierz kolor pomarańczowy (#FFCC33).

Podobnie jak w przypadku opcji kroju i rozmiaru czcionki, Dreamweaver definiuje kolor za pomocą stylów CSS. Ustawiając wybrany kolor, stworzyłeś nowy styl. Nazwa stylu wyświetlona jest w menu Style w panelu Property inspector. Numer nadany Twojemu stylowi może się różnić od tych pokazanych w przykładach, jeśli eksperymentując z krojem, rozmiarem i kolorem czcionki, stworzyłeś dodatkowe style. Jeżeli zastosujesz opcje kroju, rozmiaru i koloru czcionki do tekstu, którego właściwości są już zdefiniowane za pomocą stylu, nowe atrybuty zostaną dodane do istniejącego stylu. Stanie się tak, tylko gdy istniejący styl ma zastosowanie wyłącznie do zaznaczonego tekstu. Jeżeli występują inne przypadki zastosowania stylu lub stosujesz nowe atrybuty tylko do części poprzednio zaznaczonego tekstu, Dreamweaver utworzy nowy styl.

W czasie stosowania stylów do tekstu dobrze jest odpowiednio je organizować — staraj się nie ustawiać w sposób przypadkowy atrybutów tekstu, Dreamweaver będzie tworzył nowe style dla każdej kombinacji atrybutów. Zamiast tego rozważ zbudowanie zorganizowanego systemu stylów dziedziczących po sobie odpowiednie atrybuty. O zasadach dziedziczenia dowiesz się więcej w dalszej części lekcji.

Uwaga

Możesz śledzić szesnastkowe wartości kolorów, które wykorzystałeś na swoich witrynach, za pomocą panelu Assets (dodatki) umieszczonego w grupie paneli Files. Możesz otworzyć panel Assets, wybierając Window/Assets. Aby wyświetlić listę wykorzystanych kolorów, kliknij ikonę Colors umieszczoną w lewej kolumnie panelu Assets. Przyciski na górze panelu udostępniają dwa tryby widoku kolorów: Site (witryna) i Favorites (ulubione). Przycisk Site pokaże kolory wykorzystane w witrynie projektu Yoga Sangha lub innej aktualnie aktywnej witrynie. Na liście nie będą widoczne kolory, jeżeli jeszcze nie wykorzystałeś żadnego koloru na witrynie. Jeżeli zdefiniowałeś kolory, a nie ma ich na liście, kliknij przycisk Refresh Site List (odśwież listę witryny) znajdujący się w prawym dolnym rogu panelu. Na liście zobaczysz także kolory, których jeszcze nie używałeś — są to

kolory wykorzystywane w dokumentach w innych folderach należących do projektu witryny Yoga Sangha. Aby upewnić się, że w całej witrynie używasz spójnej kolorystyki, możesz zapisać wykorzystane kolory widoczne w panelu Assets jako Favorites. Chcąc zapisać ulubiony kolor, wybierz go z listy w trybie widoku Site i kliknij przycisk Add to Favorites (dodaj do ulubionych) umieszczony w prawym dolnym rogu panelu Assets. Dreamweaver wyświetli okno dialogowe informujące, iż nowy kolor został dodany do ulubionych. Aby zobaczyć listę ulubionych kolorów, kliknij przycisk Favorites na górze panelu Assets. Panel Assets wykorzystasz także do zarządzania grafikami w lekcji 5.

Zasady działania stylów

W poprzednich ćwiczeniach wykorzystałeś już znaczną liczbę stylów CSS. Na początku lekcji rozpocząłeś formatowanie tekstu, określając krój, rozmiar i kolor czcionki za pomocą panelu Property inspector, a Dreamweaver stworzył dla Ciebie odpowiednie style CSS. Zobaczyłeś, w jaki sposób, za każdym razem kiedy tworzysz nową kombinację atrybutów, Dreamweaver dodaje nowy styl wyświetlany potem w menu Style w panelu Property inspector. Pracowałeś także z ustawieniami właściwości strony, takimi jak kolor tła oraz kolory dla różnych stanów łączy (w

Widzisz teraz okno dokumentu podzielone na tryb widoku Design (projektanta), z którym pracowałeś dotychczas, oraz odpowiedni kod dokumentu. Więcej na temat pracy w takim trybie dowiesz się w lekcji 16. Domyślnie tryb widoku Code jest pokazany w górnej części dokumentu, a tryb Design w dolnej.

Uwaga

Możesz zmienić rozmiar obu części podzielonego trybu widoku. Umieść kursor na pasku, który je dzieli. Kiedy wskaźnik zmieni się w podwójną strzałkę, możesz kliknąć i przeciągnąć pasek, tak jak uznasz za potrzebne.

2. Przewiń w górę część okna zawierającą widok Code, aż zobaczysz następujący kod:

```
<style type="text/css">
<!--
a:link{
    color:#FF3300;
}
```

Ten kod oznacza początek arkusza stylu, który zawiera wszystkie informacje dla stylów użytych na stronie. Jest to tzw. **wewnętrzny arkusz stylu**, ponieważ jest osadzony w dokumencie. Wszystkie style, stworzone w poprzednich lekcjach za pomocą panelu Property inspector i okna dialogowego Page Properties, to style wewnętrzne. Dreamweaver 8 automatycznie tworzy style takiego właśnie typu, zawsze kiedy definiujesz formatowanie tekstu lub właściwości strony.

Style CSS oraz polecenia nakazujące dołączenie arkuszy umieszczone są w dokumencie pomiędzy znacznikami `<head>` a `</head>`

W CSS **arkusz stylów oznacza grupę stylów**. Styl (często określany też jako **reguła**) jest **zespołem właściwości**, które definiują i kontrolują wygląd danego elementu. W kodzie dokumentu `index.html` arkusz stylu to wszystko zawarte pomiędzy `<style type="tekst/css">` (znacznikiem, który definiuje początek stylu) a `</style>` (znacznikiem definiującym koniec). Kod: `a:link{ color: #FF3300; }` stanowi pojedynczy styl (lub regułę). W dalszej części arkusza stylu zobaczysz następujący kod utworzony w momencie definiowania koloru tła strony:

```
body {
    background-color: #FFFFCC;
}
```

Reguły składają się z **selektorów i deklaracji**. Selektor wskazuje element, który jest definiowany. Deklaracja składa się z **właściwości i ich wartości**. Właściwości są atrybutami elementu, które kontrolują wygląd, natomiast wartość to określona wielkość lub format. Struktura stylu jest więc następująca: selektor {właściwość:wartość}, część `właściwość:wartość` stanowi razem **deklarację**.

W przykładzie poniżej elementem, który jest definiowany, jest selektor `body`:

```
body { background-color: #FFFFCC }
```

Deklaracja `{ background-color: #FFFFCC }` jest połączeniem właściwości i wartości. Atrybutem elementu `background` (tło) jest właściwość `background-color` (kolor tła). Wartością, która definiuje kolor, jest `#FFCCCC`.

Praca z wewnętrznymi arkuszami stylów

Style wewnętrzne są zdefiniowane i używane **tylko w bieżącym dokumencie**. Jeżeli chcesz utworzyć reguły stylu wyłącznie na jednej stronie witryny, możesz użyć do tego stylów wewnętrznych. Jeśli jednak pragniesz zachować spójny wygląd wielu stron, powinieneś skorzystać z **zewnętrznego arkusza stylu**, umieszczając odwołanie do niego w każdym dokumencie mającym mieć żądany wygląd.

Zalecane jest wykorzystanie zewnętrznych arkuszy zawsze, kiedy to możliwe. Jest to korzystniejsze, gdyż styl zewnętrzny może być zastosowany w wielu dokumentach. Poza tym kod odpowiedzialny za formatowanie zawarty jest, w przypadku stylów zewnętrznych, we wspólnym oddzielnym dokumencie. Korzystając z niego 0.010a3zoddzyodd aw kżńdymrazem ładtowća tychsamtychin form-,
odu, a st rony ot w ie ra ją się szybciej.y

Panel CSS Styles wyświetla listę stylów, które utworzyłeś, definiując właściwości strony.

Wskazówka

Być może będziesz musiał rozwinąć grupę <style> na górze panelu CSS Styles, aby zobaczyć listę wszystkich stylów wewnętrznych.

2. Kliknij ikonę New CSS Rule (nowa reguła CSS) na dole panelu CSS Styles.

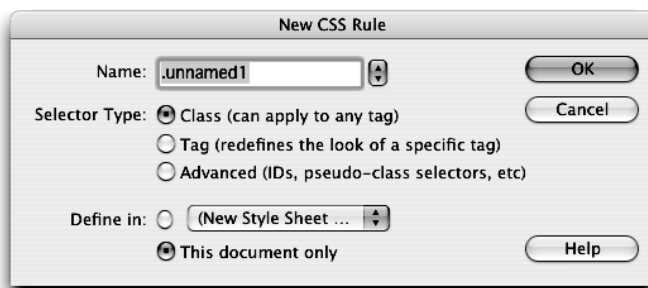

Ikona New CSS Rule

Otworzy się okno dialogowe New CSS Rule.

Wskazówka

Możesz także wyświetlić okno dialogowe New CSS Rule, wybierając Text/CSS Styles/New (tekst/style CSS/nowy).

Dreamweaver udostępnia trzy **różne rodzaje selektorów** (rodzajów elementów, których właściwości są definiowane za pomocą stylów):

- ❖ **Class (klasa)**: ten rodzaj selektora pozwala na tworzenie klas, które nie są powiązane z żadnymi konkretnymi elementami. Możesz zastosować jedną klasę do wielu elementów. Zapis klasy w kodzie stylu rozpoczyna się od kropki.
- ❖ **Tag (znacznik)**: ten rodzaj selektora pozwala na wskazanie znacznika HTML jako elementu, który będzie zdefiniowany za pomocą stylu. Domyślny wygląd znacznika zostanie zmodyfikowany przy użyciu stylu.
- ❖ **Advanced (zaawansowany)**: ten rodzaj selektora pozwala na stworzenie stylów dla określonych **kombinacji znaczników (selektorów kontekstowych)**. Taki selektor umożliwia również tworzenie identyfikatorów elementów (**atrybutów ID**). Identyfikatory są podobne do klas, z jedną poważną różnicą: mogą być wykorzystane tylko jeden raz na stronie do zdefiniowania lub identyfikacji danego elementu. Z powodu tego, że każdy identyfikator ma unikalną wartość, są one często wykorzystywane w różnego rodzaju skryptach. Identyfikatory oznaczone są symbolem #.

3. Ustaw Class (klasa) w polu Selector Type (rodzaj selektora) w oknie dialogowym New CSS Rule.

Pole tekstowe oznaczone jest teraz jako Name (nazwa).

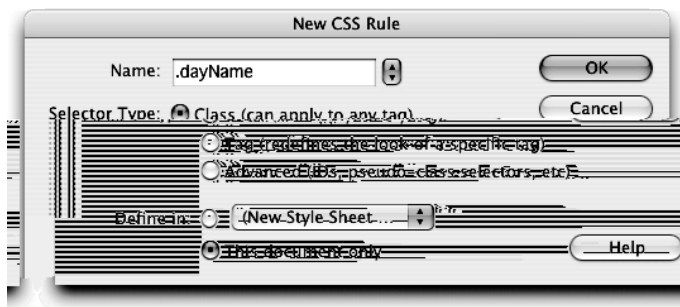
Dreamweaver automatycznie przydziela klasom standardowe nazwy w kolejności numerycznej: .unnamed1, .unnamed2 itd. Takie nazwy nie stanowią wystarczająco dobrego opisu, w szczególności kiedy tworzysz wiele klas. Dobrze jest przyjąć zwyczaj nadawania klasom krótkich nazw wskazujących na to, do czego są przeznaczone.

4. Wpisz .dayName w polu tekstowym Name, aby nadać nazwę klasie.

Konieczne jest wstawienie znaku kropki (.) na początku nazw klas. Jeżeli usuniesz kropkę, Dreamweaver automatycznie doda ją na początku nazwy (nie będzie widać tego w polu tekstowym).

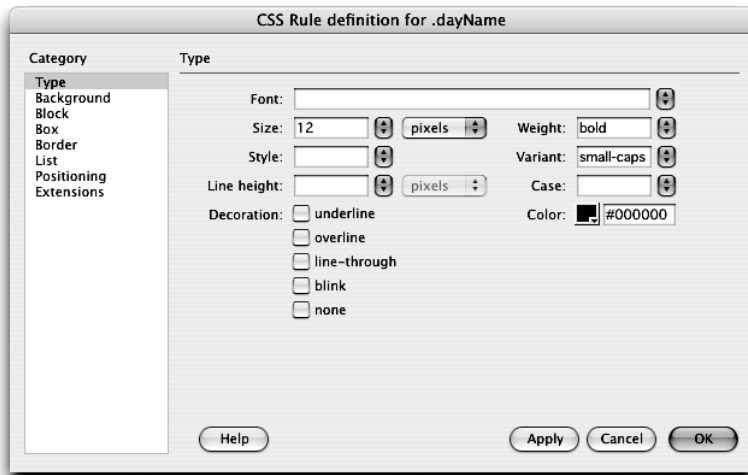
Najlepiej przyjąć zwyczaj nadawania nazw nawiązujących do zastosowania danego stylu, a nie takich, które opisują jego wygląd. Nazwy takie są bardziej przystępne i łatwiej zrozumiałe dla użytkowników korzystających z przeglądarek odczytujących zawartość ekranu.

5. W części Define in (zdefiniuj w) wybierz This document only (tylko ten dokument). Kliknij OK.

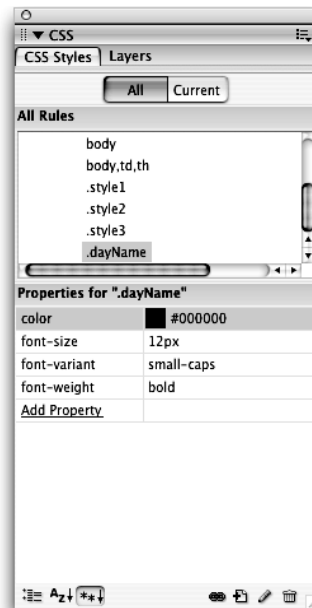

Zaznaczenie opcji *This document only* (tylko ten dokument) wskazuje, że tworzysz nowy styl wewnętrzny. Otworzy się okno dialogowe *CSS Rule definition for .dayName* (definicja reguł CSS dla klasy *.dayName*).

- Na liście *Category* w oknie dialogowym *CSS Rule definition* znajdź pozycję *Type* (czcionka), w polu *Size* (rozmiar) ustaw wartość 12 pikseli, w polu *Weight* (grubość) ustaw **bold** (pogrubienie), w polu *Variant* (wariant) ustaw *small-caps*, a w polu *Color* (kolor) ustaw kolor czarny (#000000). Wszystkie inne ustawienia pozostaw bez zmian, kliknij **OK**.

Klasa, którą właśnie stworzyłeś, zostanie wyświetlona na liście stylów w panelu *CSS Styles*.

Reguła `dayName`, jako nowo utworzona, będzie automatycznie wybrana na liście All Rules w górnej części panelu CSS Styles. Dolna część panelu zawiera listę właściwości dla wybranej reguły. Lewa jej kolumna pokazuje właściwości, a prawa przypisane im wartości. Domyślnie właściwości wyświetlane są w trybie Show only set properties (pokaż tylko ustawione właściwości), który pokazuje tylko właściwości, dla których wartości zostały zdefiniowane. Dostępne są także dwa inne tryby: Show list view (pokaż widok listy) oraz Show category view (pokaż widok kategorii). Tryb Show list view wyświetla całą listę właściwości, podczas gdy tryb Show category view pokazuje listę właściwości podzieloną na kategorie, takie same jak te dostępne w oknie dialogowym CSS Rule definition.

Regułę wybraną w panelu CSS Styles można edytować na kilka sposobów:

- ✧ **Modyfikując wartości dla istniejących właściwości.** Możesz zmieniać wartości bezpośrednio na liście właściwości, klikając odpowiednią wartość i wywołując odpowiednie menu.
- ✧ **Dodając nową właściwość i wartość.** Przeglądając listę właściwości w trybie widoku Show only set properties, kliknij łącze Add Property (dodaj właściwość) na dole listy. Otworzy się menu, z którego będziesz mógł wybrać nową właściwość. Korzystając z widoku Show category view lub trybu Show list view, możesz dodać wartość do właściwości na liście, klikając pole wartości dla wybranej właściwości.
- ✧ **Używając okna dialogowego do edycji reguły.** Kliknij przycisk Edit Style na dole panelu, aby otworzyć okno dialogowe CSS Rule definition.

Użycie klas daje Ci ścisłą kontrolę nad sposobem formatowania dokumentu. Klasy możesz stosować tak samo, jak stosujesz style formatowania w edytorach tekstu: poprzez zaznaczenie tekstu i ustawienie stylu. Styl możesz stosować zarówno do bloków tekstu, jak i do pojedynczych słów wewnątrz nich.

W następnym kroku zastosujesz klasę `dayName` do odpowiednich elementów na liście nieuporządkowanej.

7. Zaznacz wyraz Monday (poniedziałek) na liście Schedule w dokumencie `index.html`. Z menu Style w panelu Property inspector wybierz `dayName`. Zastosuj klasę `dayName` także do pozostałych nazw dni znajdujących się na liście.

Wygląd zaznaczonego tekstu zmienił się odpowiednio do klasy `dayName`.

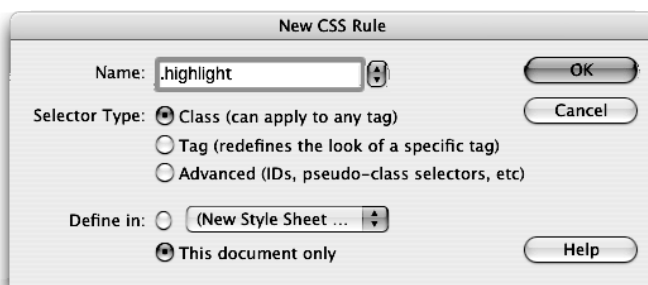
Być może zauważyłeś, iż zaznaczone słowo jest teraz, w części widoku Code, poprzedzone kodem `<span class="dayName">`. Znacznik `span` definiuje wybór elementów, natomiast słowo `class` wskazuje, który styl jest zastosowany do tekstu pomiędzy `<span>` (znacznikiem otwierającym) a `</span>` (znacznikiem zamykającym).

Znacznik `<span>` jest elementem wewnątrzwierszowym (ang. inline element), który definiuje fragmenty wewnątrz większych bloków tekstu, obejmujące przykładowo kilka wyrazów. Jest podobny do znacznika `<div>`, który jest elementem blokowym definiującym całe bloki, podobnie jak akapit.

Uwaga

Jeżeli chcesz usunąć z tekstu formatowanie za pomocą stylu, umieść punkt wstawiania wewnątrz tekstu i wybierz None (pusty) z menu Style w panelu Property inspector. Styl i formatowanie zostaną usunięte z tekstu. Oczywiście styl pozostanie w arkuszu stylów.

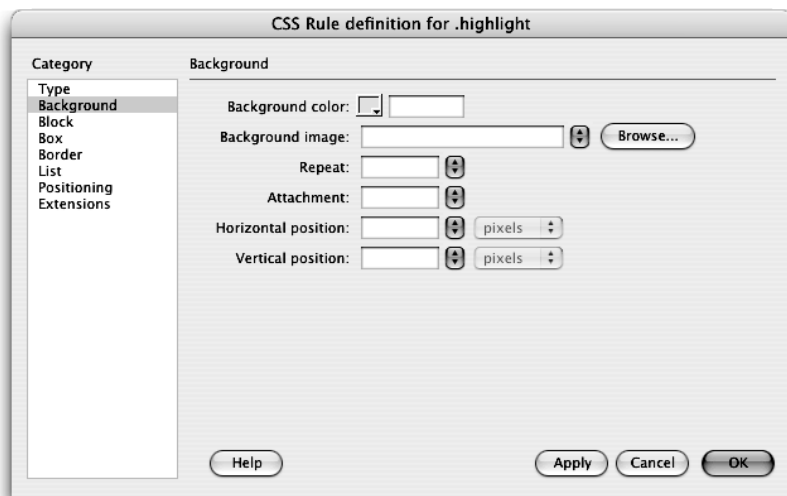
8. Kliknij przycisk New CSS Rule na dole panelu CSS Styles. Ustaw klasę (Class) jako rodzaj selektora. W polu tekstowym Name wpisz `.highlight`. W części Define in zaznacz This document only. Kliknij OK.

Wyświetli się okno dialogowe CSS Rule definition for `.highlight` (definicja reguły CSS dla klasy `.highlight`).

9. Z listy kategorii w oknie dialogowym CSS Rule definition wybierz Background (tło).

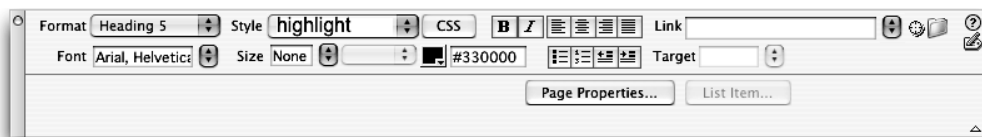
Okno dialogowe CSS Rule definition wyświetli właściwości tła.

10. W polu Background color (kolor tła) ustaw biały (#FFFFFF) i kliknij OK.

Klasa highlight, którą właśnie utworzyłeś, pojawi się na liście reguł w panelu CSS Styles, a także będzie dostępna w menu Style w panelu Property inspector.

11. W części Announcements zaznacz pierwszy tytuł Intro to Anusara Workshop i za pomocą menu Style w panelu Property inspector zastosuj do niego styl highlight.

Tekst jest teraz otoczony białym tłem. Nowe style, dayName i highlight, które utworzyłeś w tym ćwiczeniu, wyświetlane są w menu Style jako próbki ich wyglądu, podobnie jak style, które zdefiniował Dreamweaver, kiedy użyłeś panelu Property inspector do ustawienia właściwości tekstu we wcześniejszej części lekcji.

Uwaga

Aby usunąć regułę z wewnętrznego arkusza stylu, możesz wybrać ją w panelu CSS Styles i kliknąć ikonę Delete CSS Rule (usuń regułę CSS) w prawym dolnym rogu panelu. Styl zostanie usunięty z arkusza. Ponieważ definicja stylu nie będzie już istnieć, cały tekst, do którego styl był zastosowany, nie będzie miał atrybutów definiowanych przez usunięty styl. Powinieneś jednak pamiętać, iż usunięcie stylu tylko z panelu CSS Styles nie oznacza tego samego, co usunięcie stylu z tekstu poprzez wybranie None w menu Style w panelu Property inspector. Jeżeli styl zostanie usunięty z arkusza stylów, wszelkie odwołania do usuniętego stylu, umieszczone w kodzie w czasie, gdy był stosowany, pozostaną w dokumencie. Jeżeli chcesz usunąć także te odniesienia, możesz to szybko zrobić za pomocą narzędzia Find and Replace mówionego w lekcji 17. Możesz także usuwać poszczególne właściwości wchodzące w skład reguł, zaznaczając pojedynczą właściwość na liście i klikając ikonę Delete CSS Property (usuń właściwość CSS).

Zapisz plik index.html. Nie zamykaj go — będzie Ci potrzebny w następnym ćwiczeniu.

Konwertowanie stylów wewnętrznych na zewnętrzne

Arkusze stylów mogą być przechowywane w plikach zewnętrznych i, za pomocą odniesień, połączone z jednym lub wieloma dokumentami. Zewnętrzny arkusz stylów to plik zawierający **tylko kod stylów CSS**. Możesz wykorzystać zewnętrzne arkusze stylów dla wielu stron WWW, aby zapewnić ich spójny wygląd.

Jeżeli masz dokument zawierający wewnętrzne style i zdecydujesz się wykorzystać je także na innych stronach, możesz w łatwy sposób wyeksportować style do zewnętrznego arkusza stylów.

1. W dokumencie `index.html` wybierz `File/Export/CSS Styles` (plik/eksportuj/style CSS).

Otworzy się okno dialogowe `Export Styles As CSS File` (eksportuj style jako plik CSS).

2. W polu tekstowym `File name` (nazwa pliku) wpisz nazwę Twojego stylu `sangha.css`. Zapisz plik w folderze `Lesson_04_CSS`.

Wskazówka

Nie musisz samodzielnie dodawać rozszerzenia `.css`. Jeśli tego nie zrobisz, zostanie dodane do dokumentu automatycznie w chwili zapisu.

Został stworzony zewnętrzny arkusz stylów zawierający wszystkie wewnętrzne style istniejące w dokumencie `index.html` — te definiujące właściwości strony, jak również style `dayName` i `highlight`.

Uwaga

Kiedy eksportujesz style, w nowym pliku zawarte są tylko style wewnętrzne. Jeżeli do dokumentu, z którego eksportujesz style wewnętrzne, dołączony jest także zewnętrzny arkusz stylów, style zawarte w takim zewnętrznym arkuszu nie są dodawane do nowego arkusza stylów.

Jeżeli chcesz użyć zewnętrznego arkusza stylów w dokumencie, którego style wewnętrzne skonwertowałeś, powinieneś usunąć wewnętrzne arkusze stylów przed dołączeniem odwołania do arkusza zewnętrznego. Jak to zrobić, dowiesz się w następnym ćwiczeniu. Chociaż Dreamweaver pozwala na dołączanie zewnętrznych arkuszy stylów zawierających style mające nazwy takie same jak te w arkuszu wewnętrznym, to jednak powinieneś usunąć style wewnętrzne. Zmniejszysz w ten sposób ilość kodu w dokumencie HTML, unikniesz możliwych błędów i zamieszania.

Aby usunąć wewnętrzny arkusz stylów, przewiń do góry listę reguł w panelu `CSS Styles`. Zaznacz wewnętrzny arkusz stylów oznaczony jako `<style>`. Zawiera on wszystkie reguły, z którymi pracowałeś w niniejszej lekcji. Kiedy element `<style>` jest zaznaczony, kliknij ikonę kosza na śmieci na dole panelu `CSS Styles`, reprezentującą przycisk `Delete Embedded Stylesheet` (usuń wbudowany arkusz stylów). Być może zauważyłeś, iż przycisk ten ma charakter kontekstowy — nazwa zmienia się w zależności od elementu, który wybrałeś: właściwości, reguły lub całego arkusza.

Możesz już zamknąć dokument `index.html`.

Tworzenie odwołań do zewnętrznych arkuszy stylów

Masz teraz zewnętrzny arkusz stylów zawierający wiele definicji stylów. Ponieważ jest to arkusz zewnętrzny, możesz wykorzystać ten plik z innymi dokumentami poprzez odwoływanie się do niego na stronach WWW. Oczywiście będziesz musiał samodzielnie zastosować klasy do odpowiednich akapitów lub zaznaczonych fragmentów tekstu. W dalszej części lekcji dowiesz się, w jaki sposób tworzyć **style, które redefiniują znaczniki HTML**, oraz tworzyć **selektory kontekstowe** — obydwa typy stylów są stosowane automatycznie w dokumentach, do których dołączono arkusz stylów.

Uwaga

Identyfikatory ID, które mogą być tworzone poprzez określenie odpowiedniego selektora CSS, nie są automatycznie stosowane w dokumentach w momencie dołączania zewnętrznych arkuszy stylów.

1. Otwórz plik index.html znajdujący się w folderze Lesson_04_CSS/about.

Uwaga

Tekst dodany do powyższej strony został sformatowany za pomocą technik, o których uczyłeś się w czasie poprzednich lekcji. Dla dodatkowej praktyki możesz zaimportować tekst z dokumentu about.txt w folderze Lesson_04_CSS/Text i sformatować go tak, jak dokument przeznaczony do wykorzystania w tym ćwiczeniu.

Ta strona nie ma wewnętrznych ani zewnętrznych arkuszy stylów.

W następnych krokach umieścisz odniesienie z tego dokumentu do zewnętrznego arkusza stylów, który skonwertowałeś w poprzednim ćwiczeniu z wewnętrznego arkusza stylów dokumentu index.html. Takie połączenie zagwarantuje, iż sposób formatowania tekstu będzie spójny na obu stronach.

Uwaga

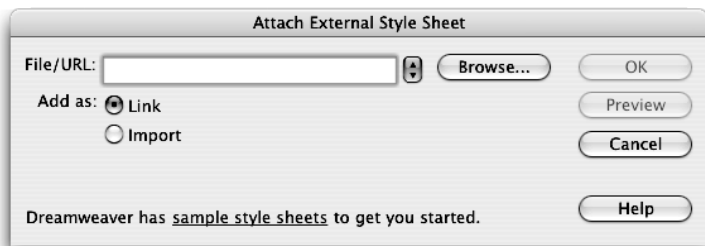
Aby zachować spójność formatowania, w miarę tworzenia nowych stylów powinieneś także usunąć wewnętrzne style z dokumentu definitions.html i powtórzyć kroki z ćwiczenia, aby dołączyć zewnętrzny arkusz stylów. Wykorzystanie zewnętrznych arkuszy stylów da Ci pewność, że dokumenty połączone z arkuszami będą na bieżąco oddawały wszelkie modyfikacje stylu dokonywane w arkuszach zewnętrznych. Możesz pozostawić dokument definitions.html w aktualnej formie lub zmodyfikować go dla nabrania dodatkowej wprawy.

2. Kliknij ikonę Attach Style Sheet (dołącz arkusz stylów) umieszczoną w prawym dolnym rogu panelu CSS Styles.

Ikona Attach Style Sheet

Otworzy się okno dialogowe Attach External Style Sheet (dołącz zewnętrzny arkusz stylów).

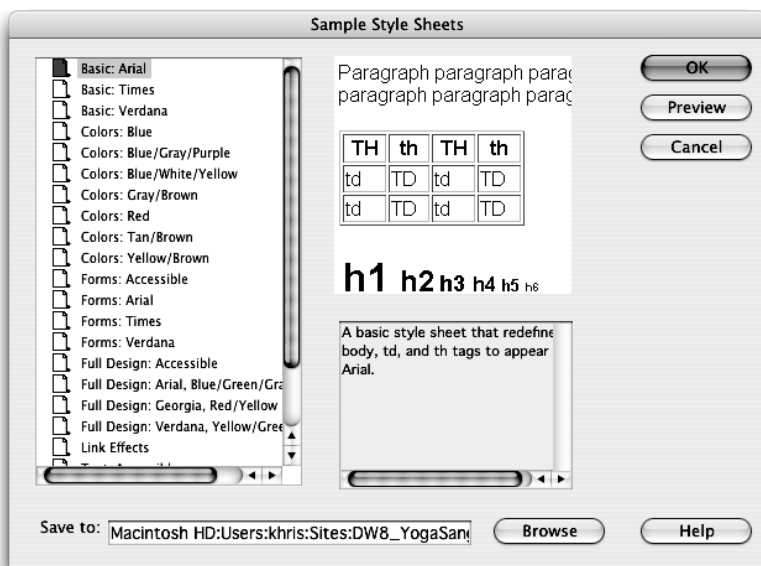

Uwaga

Dreamweaver zawiera zestaw gotowych stylów CSS, które możesz wykorzystać na swoich stronach. Aby wykorzystać jeden z takich arkuszy stylów, kliknij łącze [sample style sheets](#) (przykładowe arkusze stylów) na dole okna dialogowego **Attach External Style Sheet**. Następnie wybierz arkusz, którego chciałbyś użyć w oknie dialogowym **Sample Style Sheets** (przykładowe arkusze stylów), i kliknij **OK**. Przykładowe arkusze możesz wykorzystać bez dokonywania w nich zmian lub jako punkt wyjścia do tworzenia własnych. Kliknięcie **Cancel** (anuluj) w oknie dialogowym **Sample Style Sheets** spowoduje powrót do okna **Attach External Style Sheet**.

Jeżeli dobrze znasz język HTML i wiesz, jak pisać kod stylów CSS, możesz od początku stworzyć arkusz CSS. Wybierz **File/New** (plik/nowy) i z kategorii **Basic page** w zakładce **General** wybierz dokument CSS. Otworzy się nowy dokument z dostępnym tylko trybem widoku **Code**.

Więcej informacji na temat stylów CSS możesz uzyskać, wybierając **O'REILLY CSS Reference** z menu **Book** w panelu **References** umieszczonym w grupie paneli **Results**. Z menu **Style** wybierz pojęcie z zakresu CSS, z którego opisem chciałbyś się zapoznać. Z panelem **Reference** będziesz pracował w lekcji 15.

3. Kliknij przycisk **Browse** (przeglądaj) i znajdź plik **sangha.css**, który utworzyłeś na początku lekcji.

Wybierz arkusz stylów, klikając Choose (Mac OS) lub OK (Windows) w oknie dialogowym Select Style Sheet File (wybierz plik arkusza stylu). Upewnij się, że w części Add as (dodaj jako) okna dialogowego Attach External Style Sheet (dołącz zewnętrzny arkusz stylu) zaznaczone jest pole Link (łącznie). Kliknij OK.

Zewnętrzny arkusz stylów sangha.css jest teraz połączony z dokumentem index.html. Wygląd strony odzwierciedla atrybuty formatowania określone w zewnętrznym arkuszu stylów. Efekty widoczne są od razu: kolory łączy są takie, jak ustawiłeś w lekcji 3., tło ma kolor bładożółty, taki jak ustawiałeś we wcześniejszej części tej lekcji, domyślna czcionka strony także została zastąpiona taką, jaką wcześniej określiłeś.

Opcja Link była domyślnie zaznaczona, ponieważ załączasz arkusz stylów do dokumentu index.html po raz pierwszy. Opcja Import (importuj) służąca do dołączania arkusza stylów nie będzie działała poprawnie w przeglądarce Netscape Nawigator 4.x, ta przeglądarka ignoruje arkusze dołączone za pomocą opcji Import. Jak wynika z kaskadowej natury arkuszy stylów, arkusz dołączony jako drugi ma pierwszeństwo i zastępuje wszystkie sprzeczne style z pierwszego arkusza. Podobnie trzeci arkusz zastępuje wszelkie sprzeczne z nim style z arkusza pierwszego i drugiego. Ten proces stosowania stylów określa się mianem **kaskadowania** (ang. cascading).

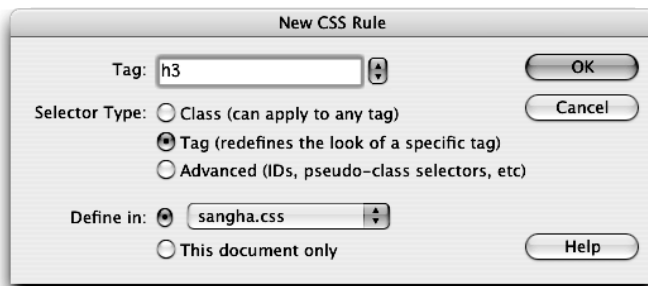
Techniką często stosowaną dla uwzględnienia sytuacji użytkowników przeglądarki Netscape 4.x jest umieszczenie wszystkich stylów, które nie są zgodne z tą przeglądarką, w kolejnych arkuszach stylów wykorzystujących opcję Import. W ten sposób przeglądarka Netscape 4.x wykorzysta tylko style w pierwszym arkuszu stylów, nie biorąc po uwagę tych mogących powodować konflikt lub błędy, ponieważ będzie ignorować style dołączone za pomocą opcji Import. Zaimportowane style zawarte w kolejnych arkuszach mogą potem zastępować te stworzone dla starszych przeglądarek w pierwszym arkuszu.

Tworzenie stylów zewnętrznych

Choć łatwo jest zmieniać wiele atrybutów formatowania, takich jak krój, rozmiar i wielkość czcionki w pojedynczych dokumentach, zewnętrzne arkusze stylów dają większe możliwości i ułatwiają stosowanie tych samych stylów do innych dokumentów wchodzących w skład witryny. Zamiast odtwarzania stylów na każdej ze stron, na której chcesz ich użyć, możesz przechowywać wszystkie style w jednym **zewnętrznym arkuszu stylów**, co pozwoli na stosowanie ich w każdym dokumencie z dołączonym arkuszem. To wszystko znacznie przyspieszy proces formatowania.

W tym ćwiczeniu stworzysz nowy styl w zewnętrznym arkuszu stylów sangha.css poprzez zdefiniowanie znacznika HTML. Redefiniując znacznik HTML dla nagłówka poziomu 3 (<h3>), informujesz przeglądarkę, że każdy tekst korzystający ze znacznika <h3> powinien być sformatowany w określony sposób. Jest to przydatne, ponieważ pozwala na zmianę podstawowego formatu nagłówka poziomu 3 — każdy tekst stanowiący ten nagłówek będzie sformatowany za pomocą wskazanych przez Ciebie atrybutów stylu.

1. Kliknij ikonę New CSS Rule w panelu CSS Styles. Ustaw Tag (znacznik) jako typ selektora (sekcja Selector Type). Z menu Tag wybierz h3.

W tym ćwiczeniu stworzysz styl służący do formatowania nagłówka poziomego 3, któremu w HTML-u odpowiada znacznik `<h3>`. W oknie dialogowym **New CSS Style** znaczniki określane są bez nawiasów (`<` `>`), które otaczają je w kodzie. Nagłówek znajdujący się w górnej części dokumentu sformatowany jest jako nagłówek poziomego 3 i będzie przybierał nowe atrybuty, które określisz w następnym kroku.

Uwaga

Tworząc styl, który redefiniuje wygląd istniejącego znacznika HTML, dobrze jest umieścić punkt wstawiania wewnątrz tekstu na stronie, który używa tego znacznika, lub wybrać ten znacznik za pomocą narzędzia tag selector, zanim utworzysz styl. W takim przypadku Dreamweaver automatycznie połączy znacznik HTML ze stylem, który będzie utworzony, pod warunkiem że typ selektora ustawiony jest jako domyślny (odpowiadający ostatnio użytemu selektorowi). Jeżeli domyślnym typem selektora nie jest Tag (znacznik), możesz go wybrać, a następnie kliknąć **Cancel** (anuluj) w oknie dialogowym **New CSS Rule** i ponownie kliknąć ikonę **New CSS Rule** — tym razem znacznik będzie zaznaczony jako domyślny. Zaznaczenie znacznika przed otwarciem okna dialogowego **New CSS Rule** może być pomocne, jeśli nie znasz dobrze HTML-a. Przykładowo, możesz kliknąć nagłówek i tym samym wybrać znacznik `<h3>`, a następnie kliknąć ikonę **New CSS Rule** w panelu **CSS Styles**. Jeżeli w sekcji **Selector Type** zaznaczone jest pole **Tag** (znacznik), w polu tekstowym **Tag** wyświetli się znacznik `<h3>` (jako `h3`).

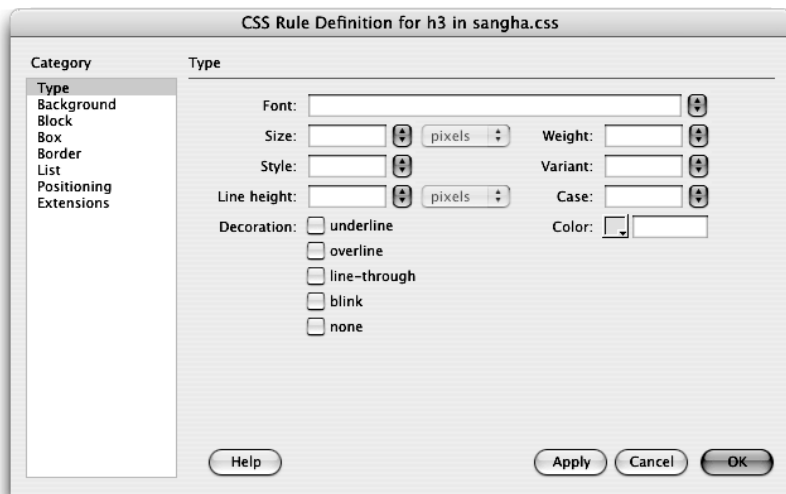
2. W polu **Define in** zaznacz górną opcję symbolizującą menu i wybierz z niego `sangha.css`. Kliknij **OK**.

Ponieważ jest to jedyny arkusz stylów połączony z bieżącym dokumentem, menu zawiera tylko dwie pozycje: **(New Style Sheet File)** (nowy plik arkusza stylów) oraz `sangha.css`. W dokumentach, które nie mają dołączonych arkuszy stylów, jedyną opcją będzie **(New Style Sheet File)**.

Uwaga

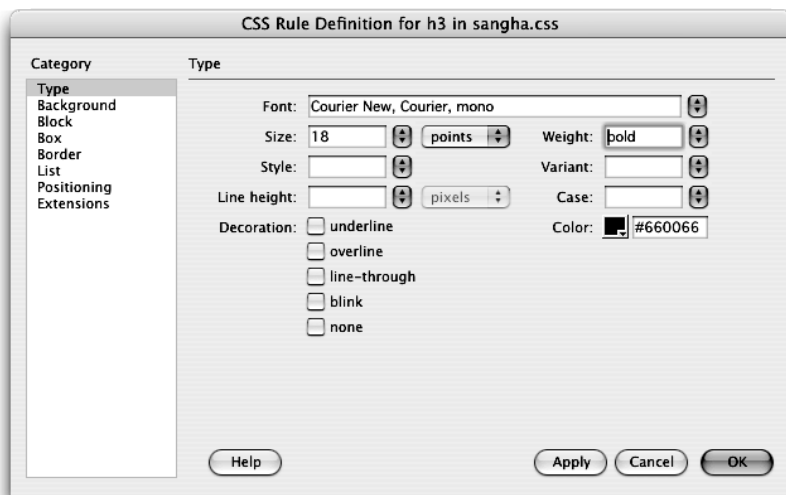
Możesz utworzyć nowy zewnętrzny arkusz stylów już podczas tworzenia nowego stylu, wybierając opcję **(New Style Sheet File)** w menu **Define in** w oknie dialogowym **New CSS Rule**. Kiedy stworzysz nowy zewnętrzny arkusz stylów dla reguły, jest on automatycznie połączony z dokumentem, dla którego reguła została stworzona. Powinieneś zapisywać wszystkie utworzone tą metodą zewnętrzne arkusze stylów z rozszerzeniem `.css`. Aby zachować jasną i dobrze zorganizowaną strukturę plików, niektórzy twórcy witryn przechowują wszystkie zewnętrzne arkusze stylów w jednej centralnej lokacji.

Otworzy się okno dialogowe **CSS Rule Definition for h3 in sangha.css**. Będziesz mógł zdefiniować sposób formatowania znaczników nagłówka poziomego 3.

Okno dialogowe CSS Rule Definition wyświetla zawsze selektor danego stylu — element, który jest modyfikowany, oraz nazwę arkusza stylów, w którym jest zdefiniowany. W tym przypadku h3 — selektor i sangha.css — arkusz stylów.

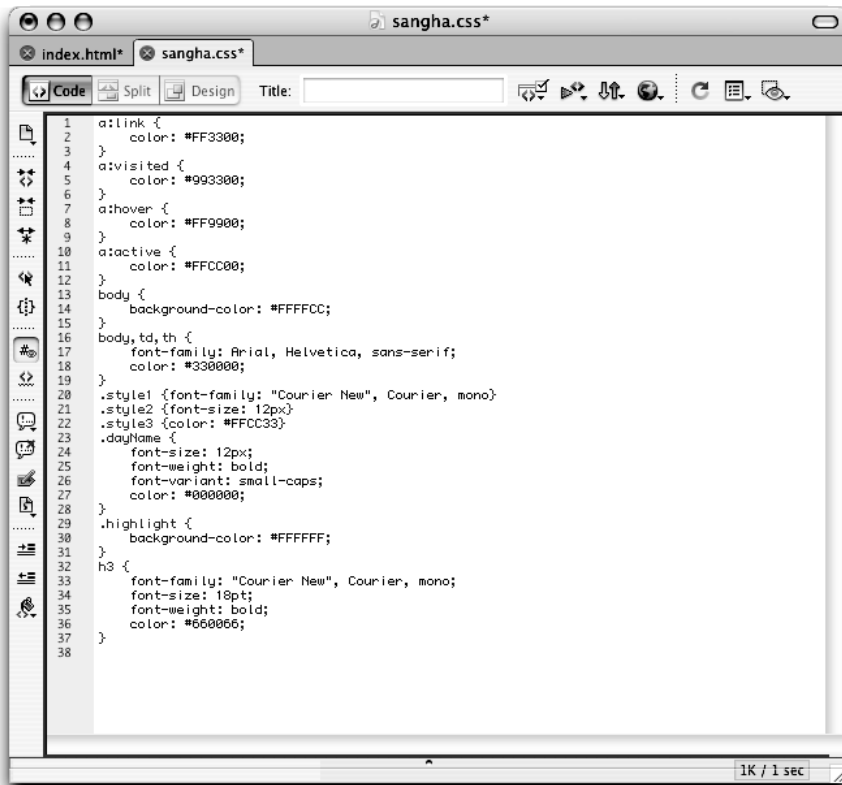
3. W kategorii Type (czcionka) ustaw 18 w menu Size (rozmiar) i zmień jednostkę miary na points (punkty). Z menu Font (czcionka) wybierz Courier New, Courier, mono. Ustaw wartość koloru na #660066. Z menu Weight (pogrubienie) wybierz bold (tekst pogrubiony). Kliknij OK.

Możesz także otworzyć plik sangha.css i wprowadzić zmiany bezpośrednio w kodzie stylu CSS.

Po tym jak klikniesz OK, aby zamknąć okno dialogowe CSS Rule Definition, plik sangha.css otworzy się automatycznie w nowej zakładce okna dokumentu. Pliki CSS są wyświetlane w trybie widoku Code, z którym nauczysz się pracować w lekcji 16. Jeżeli dokonasz w arkuszu

stylów zmian takich jak tworzenie, edytowanie czy usuwanie stylów, pamiętaj, aby zapisać dokument CSS przed jego zamknięciem. Jeżeli zamkniesz plik bez zapisu, utracisz wszelkie zmiany. Dobrym zwyczajem jest zapisywanie dokumentów CSS i HTML w regularnych odstępach czasu podczas pracy.

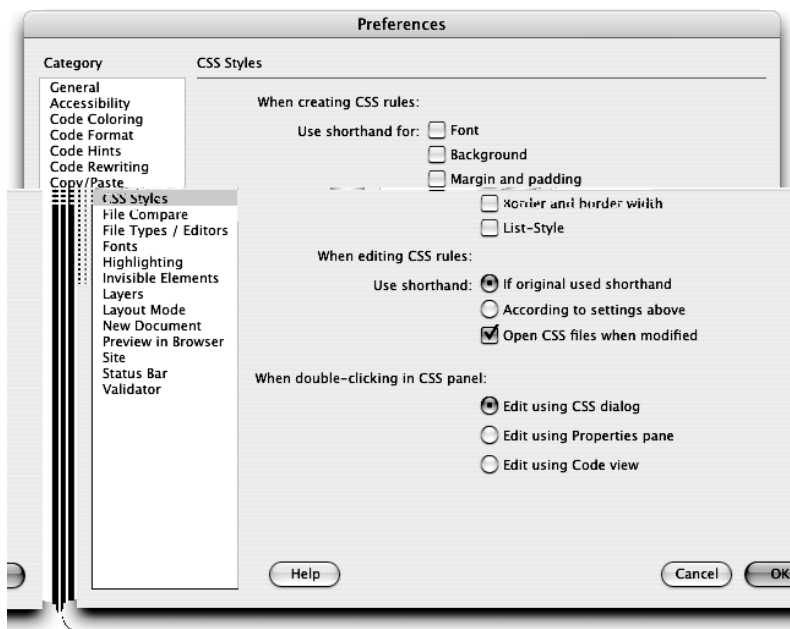

Uwaga

Możesz dostosować ustawienia programu Dreamweaver do Twojego sposobu pracy ze stylami CSS. Kategoria CSS Styles w oknie dialogowym Preferences zawiera opcję (domyślnie włączoną) otwierania plików CSS, kiedy są modyfikowane. Na potrzeby lekcji pozostaw opcję zaznaczoną. W tej części okna dialogowego Preferences zawarte są także ustawienia dotyczące wykorzystania skróconej składni (ang. shorthand) mającej wpływ na sposób zapisywania stylów CSS przez program Dreamweaver — zobacz rysunek na następnej stronie.

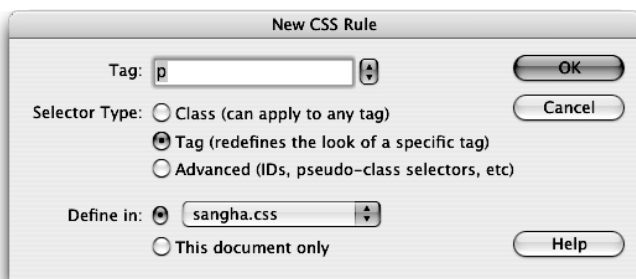
Style dla zdefiniowanych znaczników HTML są automatycznie stosowane do zawartości ograniczonej znacznikami w dokumencie (lub dokumentach), do których arkusz stylów ma zastosowanie. Styl, który właśnie utworzyłeś, ma odzwierciedlenie w tekście sformatowanym za pomocą nagłówka poziomego 3.

4. Umieść punkt wstawiania w akapicie rozpoczynającym się od słów: Yoga Sangha's inspiration is emerging...

Narzędzie tag selector w lewym dolnym rogu okna dokumentu wyświetla teraz znacznik `<p>`, co oznacza, że punkt wstawiania znajduje się wewnątrz akapitu. Znacznik `<p>` definiuje blok tekstu jako akapit.

5. Kliknij ikonę New CSS Rule w panelu CSS Styles. Pole tekstowe Tag powinno wyświetlać `p`, Tag (znacznik) powinien być ustawiony jako typ selektora, a menu Define in powinno zawierać `sangha.css`. Dokonaj zmian, jeżeli są potrzebne do osiągnięcia takich ustawień. Kliknij OK.

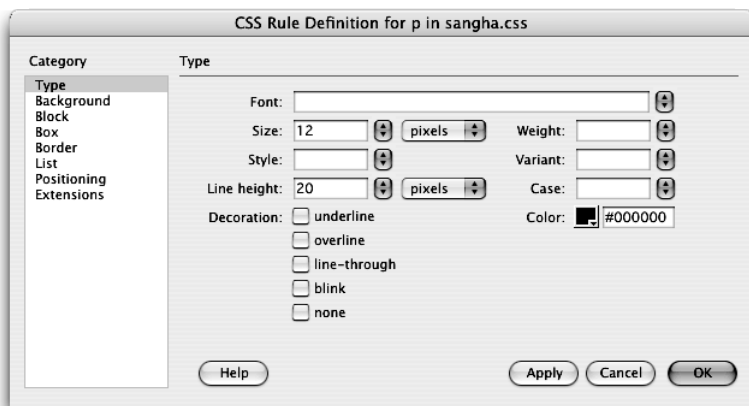
Nowy styl, który właśnie tworzysz, posłuży do zdefiniowania wyglądu tekstu sformatowanego za pomocą znaczników akapitu — selektorem jest znacznik `p`, a arkusz stylów to `sangha.css`.

W oknie dialogowym znacznik `<p>` powinien być automatycznie wybrany w polu tekstowym Tag, ponieważ przed rozpoczęciem tworzenia nowej reguły CSS umieściłeś punkt wstawiania wewnątrz akapitu, który używa znacznika `<p>`. Ostatnim razem, w oknie dialogowym New CSS Rule, używałeś znacznika (opcji Tag) jako typu selektora, jest on więc automatycznie wybrany. Jeżeli zamkniesz program, Dreamweaver powróci do wyboru klasy (opcji Class) jako selektora po otwarciu okna dialogowego New CSS Rule.

6. W kategorii Type okna dialogowego CSS Rule Definition pozostaw menu Font puste. Wpisz 12 w polu tekstowym Size (rozmiar) i ustaw piksele jako jednostkę miary. W polu tekstowym Line height (wysokość wiersza) wpisz 20 i podobnie ustaw piksele jako jednostkę miary. Ustaw kolor czarny (#000000). Kliknij OK, aby zamknąć okno dialogowe i utworzyć styl.

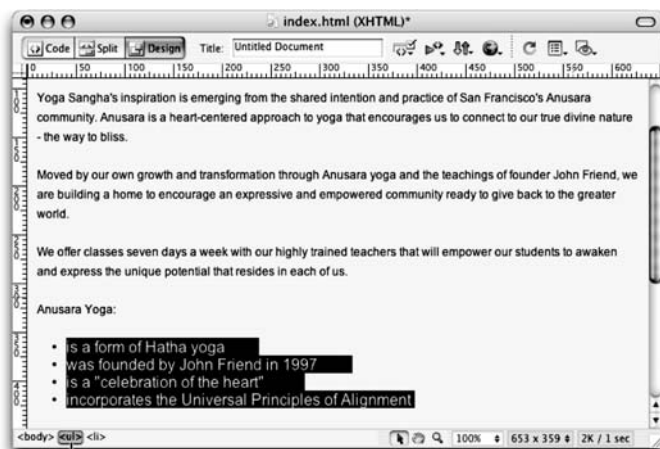
Wskazówka

Możesz kliknąć Apply (zastosuj), aby zobaczyć na stronie efekty zastosowania ustawień. Okno dialogowe pozostanie otwarte. Jeżeli chcesz wprowadzać zmiany w zależności od tego, jak wygląda tekst, możesz to robić bez zamykania okna dialogowego.

Tekst zawarty w dokumencie wewnątrz znaczników akapitu będzie teraz używał atrybutów formatowania zdefiniowanych w zewnętrznym arkuszu stylów. Arkusz stylów nie ma wpływu na tekst, do którego zastosowano inne formatowanie, np. jako nagłówki lub listy.

7. Umieść punkt wstawiania w pierwszym wierszu listy rozpoczynającej się od pozycji is a form of Hatha Yoga. Kliknij znacznik <u1> pokazywany w tag selector.

Tag selector

Rozdzielczość i jednostki miary stosowane w sieci WWW

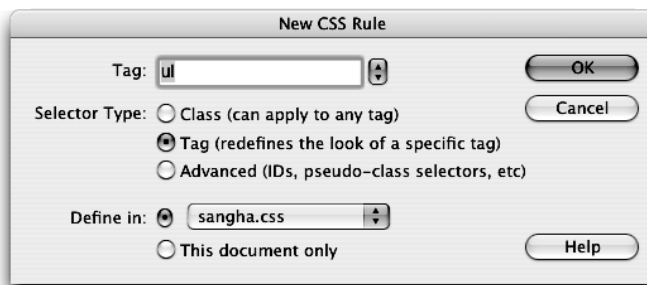
Piksele (ang. pixels) są podstawową jednostką miary używaną do definiowania wielkości tekstu na stronach WWW. Punkty (ang. points) wywodzą się z drukarstwa i są odpowiednie do stosowania na stronach przeznaczonych specjalnie do druku. Piksele wywodzą się z mediów cyfrowych i stanowią jednostkę miary opartą na rozdzielczości ekranu. W rezultacie piksele lepiej przekładają się na spójne wielkości w różnych przeglądarkach i na różnych platformach systemowych niż punkty. Małe wielkości tekstu, które można odczytać na komputerach działających w systemach Windows, mogą być zupełnie nieczytelne w systemie Mac OS. Sytuacja taka następuje najczęściej, kiedy twórcy stron WWW używają punktów do określenia wielkości.

Dostępnych jest także wiele innych sposobów określania miary, takich jak wielkości względne, na których temat uczyłeś się w lekcji 2. (wybór pomiędzy rozmiarem małym, średnim a dużym w menu Size (rozmiar) w panelu Property inspector), wielkości bezwzględne (określane liczbami), które wymagają wyboru jednostek miary. Dostępne są również jednostki wywodzące się z drukarstwa, takie jak cale, centymetry i milimetry, a także jednostki takie jak pica (1 pica równa się 12 punktom), jednostki em, jednostki ex oraz procenty. Jednostka miary procentowej opiera się na rozmiarze nadrzędnego elementu lub znacznika i, co za tym idzie, polega na dziedziczeniu atrybutu wielkości albo z poprzedniego stylu, albo z domyślnej wartości dla przeglądarki. W dalszej części lekcji dowiesz się więcej o zasadach pierwszeństwa stylów i dziedziczeniu.

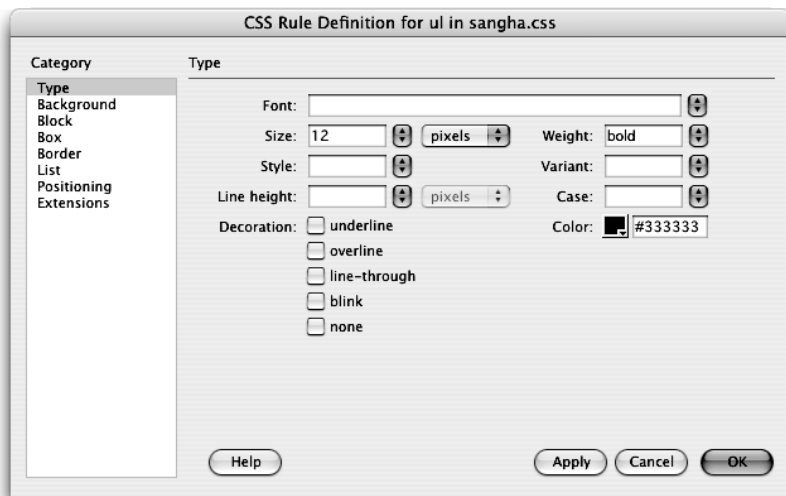
Chociaż są to wielkości względne, jednostki em i procenty są zwykle zalecane do stosowania zamiast pikseli, punktów i innych wywodzących się z drukarstwa jednostek miary. Najważniejsze jest, aby zawsze przetestować strony w różnych przeglądarkach a najlepiej na różnych platformach systemowych, i zobaczyć, jak wygląda tekst.

Wskazałeś znacznik, który odpowiada za formatowanie tekstu w listach. Wybierając znacznik `<ul>`, który ma zastosowanie do całej nienumerowanej listy, możesz ustawić sposób formatowania zarówno punktora, jak wszystkich pozycji listy jednocześnie. W tag selector zobaczysz także znacznik `<li>`, który ma zastosowanie tylko do pojedynczej pozycji na liście.

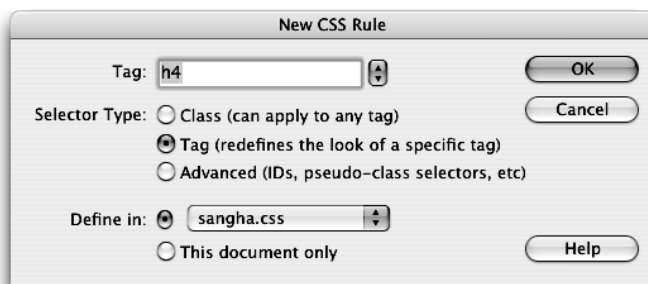
8. Kliknij ikonę New CSS Rule w panelu CSS Styles. Upewnij się, że jako typ selektora wskazany jest znacznik (Tag) oraz że styl będzie utworzony w arkuszu stylów `sangha.css`. Kliknij OK. Za pomocą okna dialogowego CSS Rule Definition ustaw pogrubioną czcionkę w rozmiarze 12 pikseli, kolor ustaw jako `#333333`. Kliknij OK.

Styl dla znacznika `ul` zastępuje ustawienia domyślnego czarnego koloru tekstu. W dalszej części lekcji dowiesz się, jak określić, który styl oraz na jakich zasadach uzyskuje pierwszeństwo.

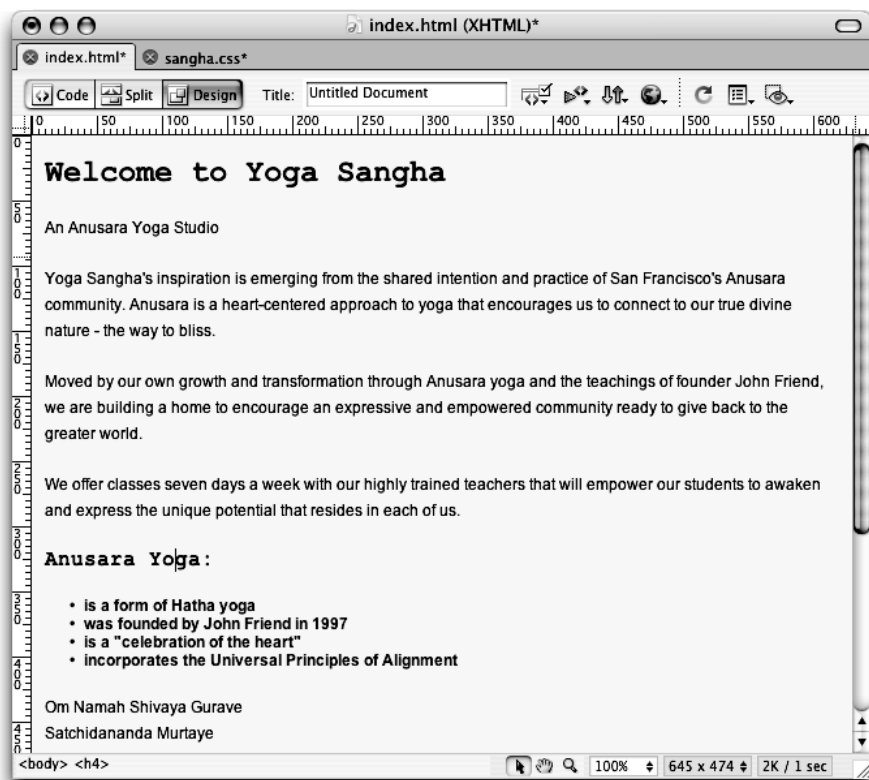
9. W oknie dokumentu kliknij nagłówek Anusara Yoga umieszczony tuż nad listą punktowaną. Za pomocą tag selector wybierz znacznik `<h4>`. Kliknij ikonę New CSS Rule w panelu CSS Styles. W oknie dialogowym New CSS Rule upewnij się, że w polu Tag wyświetlone jest `<h4>`, rodzaj selektora ustawiony jest jako Tag (znacznik), a styl do zdefiniowania to sangha.css. Kliknij OK. W oknie dialogowym CSS Rule Definition ustaw zestaw czcionek Courier New, Courier, mono, a rozmiar jako 16 pikseli. Kliknij OK.

Powyższy podtytuł jest sformatowany jako nagłówek poziomu 4. Znacznik `<h4>` jest widoczny w tag selector w lewej dolnej części okna dokumentu. Menu Format w panelu Property inspector pokazuje Heading 4.

W tej chwili dokument powinien wyglądać podobnie jak na rysunku na następnej stronie.

Nie zamykaj dokumentu index.html, wykorzystasz go w następnym ćwiczeniu. Zapisz dokumenty index.html i sangha.css. Pamiętaj, że dokument sangha.css został automatycznie otwarty w nowej zakładce, gdy rozpocząłeś edytowanie arkusza stylu we wcześniejszej części lekcji.

Tworzenie stylów dla kombinacji znaczników

Dotychczas używałeś dwóch typów selektorów: **klasy** i **znacznika**. Trzecia opcja, zawarta w oknie dialogowym New CSS Rule, to **selektor zaawansowany** (ang. advanced selector), który pozwala na tworzenie wielu zaawansowanych stylów włącznie z **selektorami kontekstowymi** (ang. contextual selectors), które mogą być użyte do formatowania kombinacji znaczników — przypadków, kiedy znaczniki zawarte są wewnątrz innych znaczników.

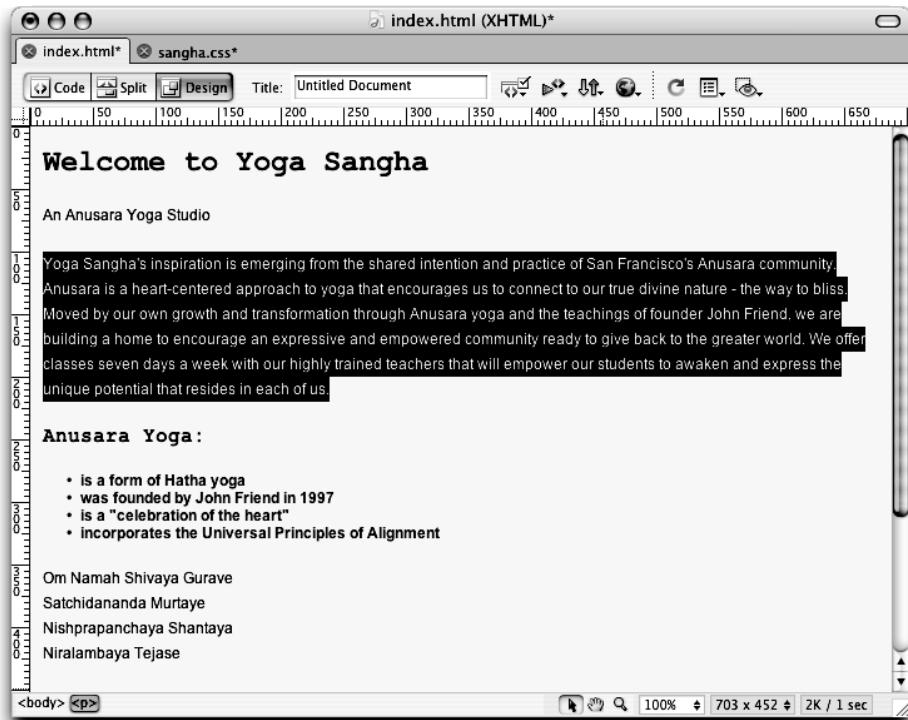
W tym ćwiczeniu określisz inny sposób formatowania dla akapitów tekstu, dla których zdefiniowany jest sposób wyrównywania. Ponieważ utworzyłeś już styl dla znacznika `<p>`, wygląd akapitów w dokumencie odzwierciedla ustawienie formatowania stylu.

1. Umieść kursor w pierwszym akapicie na górze dokumentu, tuż pod wierszem An Anusara Yoga Studio. Za pomocą tag selector wybierz znacznik `<p>` — zobacz rysunek na następnej stronie.

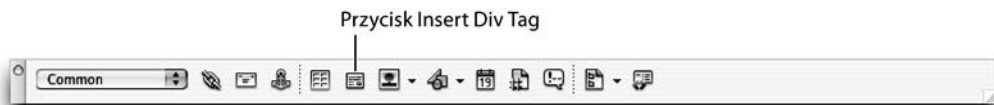
Został zaznaczony cały akapit.

Tag selector, umieszczony w lewej dolnej części okna dokumentu, pokazuje hierarchię kodu.

W poniższych krokach stworzysz kombinację znaczników zawierającą element blokowy — akapit.

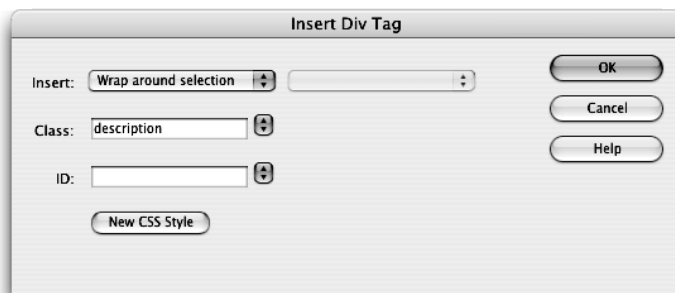
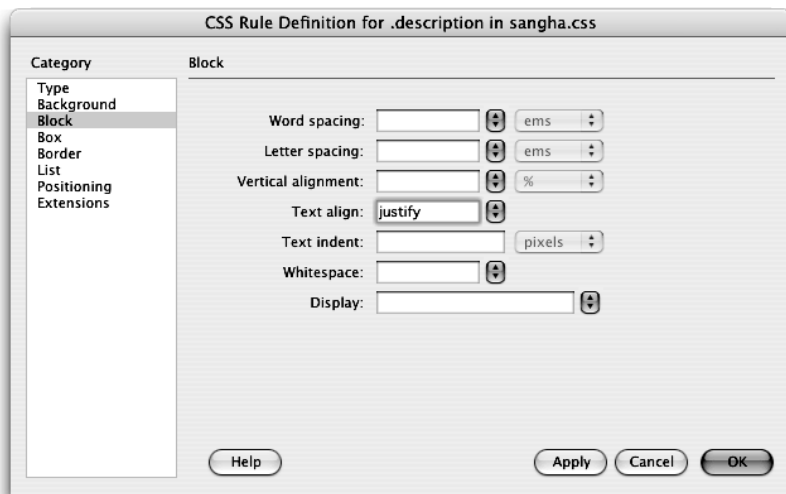
2. Kliknij przycisk Insert Div Tag (wstaw znacznik `div`) na pasku Insert. Z menu Insert wybierz Wrap around selection (owijaj wokół zaznaczenia), kliknij przycisk New CSS Style. Ustaw klasę jako typ selektora, w polu tekstowym Name wpisz `.description`, w polu Define in wybierz sangha.css. Kliknij OK.

Tworzysz teraz styl nazwany `description` (opis), który będzie miał zastosowanie do określonego znacznika `<div>`. W następnym kroku, za pomocą okna dialogowego CSS Rule Definition, określisz atrybuty dla stylu `description`.

3. Wybierz kategorię Block (element blokowy). Z menu Text align (wyrównanie tekstu) wybierz justify (wyjustuj). Kliknij OK — zobacz pierwszy rysunek na następnej stronie.
4. W oknie dialogowym Insert Div Tag upewnij się, że w menu Class wybrana jest klasa `description`. Kliknij OK — zobacz drugi rysunek na następnej stronie.

Akapit jest teraz zawarty wewnątrz elementu `div`, który w oknie dokumentu oznaczony jest przerywanymi liniami (to tylko pomoc wizualna programu Dreamweaver — linie nie będą widoczne w przeglądarce). Jeżeli przesuniesz wskaźnik myszy nad przerywane linie, zamienią się w linie ciągłe, co oznacza, że możesz wybrać element `div`.

Wskazówka

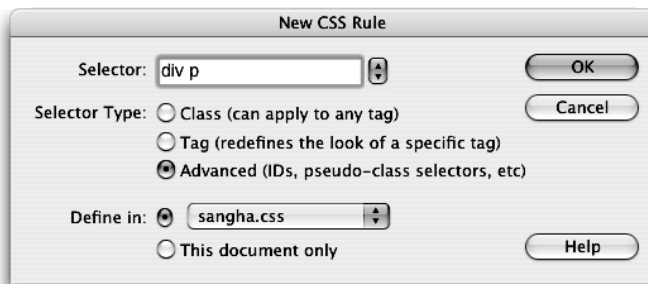
Jeżeli nie widzisz przerywanych linii, wybierz View/Visual Aids/CSS Layout Outlines (widok/pomoce wizualne/ zarysy układu CSS).

Jeżeli wstawisz znacznik `div` bez zaznaczenia elementu, wokół którego mógłby być „owinięty”, takiego jak znacznik `<p>` w tym ćwiczeniu, `div` zostanie wstawiony z tekstem: Content for class „nazwa klasy” goes here (zawartość dla klasy „nazwa klasy” znajdzie się tutaj) jako tymczasowym zamiennikiem.

5. Umieść kursor w akapicie umieszczonym wewnątrz elementu `div`.

W tym przypadku w tag selector wyświetlone jest: `<div.description><p>`. W następnych krokach utworzysz styl określający kombinacje znaczników, które pozwolą Ci na zbudowanie innego stylu dla akapitu wewnątrz tabeli.

6. Kliknij ikonę New CSS Rule w panelu CSS Styles. Jako rodzaj selektora ustaw Advanced (zaawansowany). W polu tekstowym Selector wpisz `div p`. W polu Define in wybierz sangha.css. Kliknij OK.

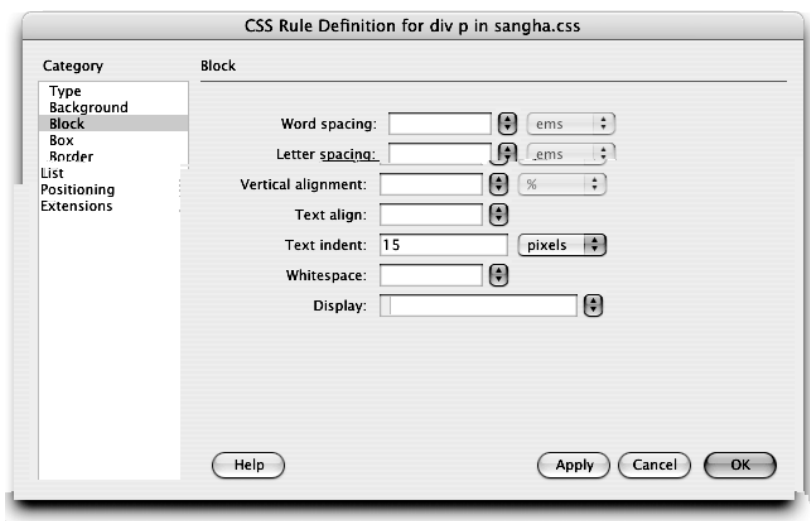
Div p, które wpisałeś w polu tekstowym Selector, reprezentuje znacznik div ze znacznikiem akapitu p wewnątrz. Za każdym razem, gdy taka kombinacja znaczników pojawi się w dokumencie połączonym z arkuszem stylów sangha.css, zostanie zastosowane formatowanie, które zdefiniujesz w następnym kroku. Używając div p, określasz, że tylko akapity wewnątrz elementu div będą objęte formatowaniem.

Uwaga

Menu Selector zawiera cztery stany mające zastosowanie do łączy: a:link, a:visited, a:hover (trzeci nieobsługiwany przez starsze przeglądarki) oraz a:active. Taki typ selektora CSS określany jest jako pseudoklasa (ang. pseudo-class).

Otworzy się okno dialogowe CSS Rule Definition.

7. Wybierz kategorię Block z listy kategorii. W polu tekstowym Text indent (wcięcie tekstu) wpisz 15 i zaznacz piksele jak jednostki miary. Kliknij OK.

Wprowadzone zmiany są teraz widoczne w tekście.

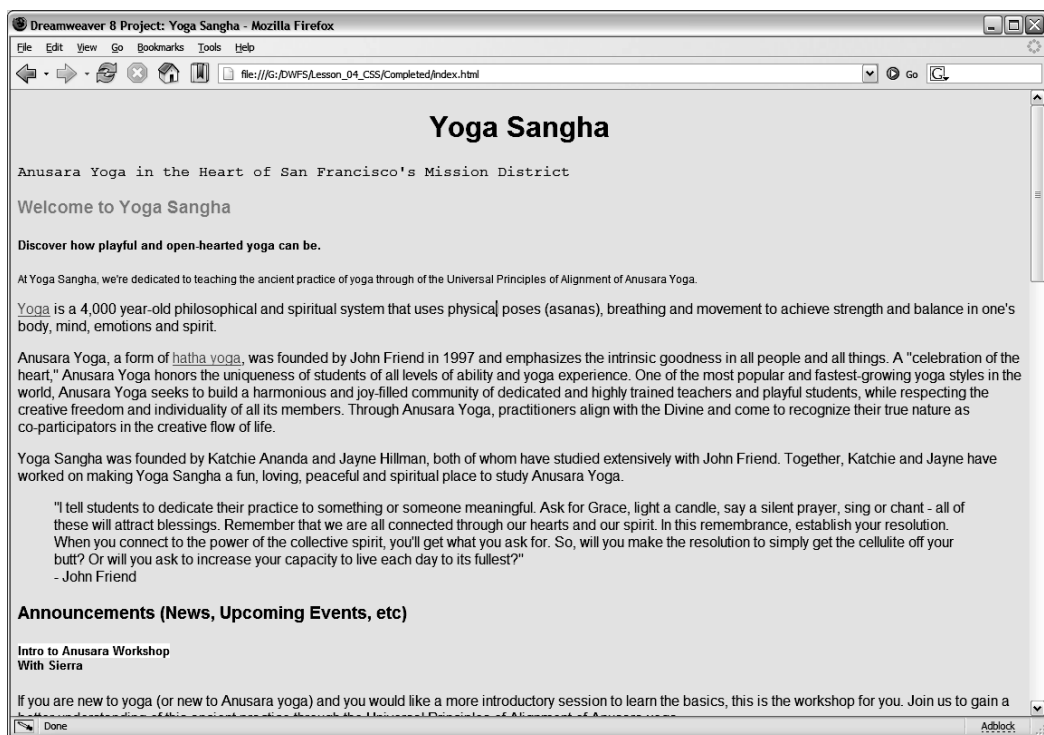
8. Zapisz zmiany w dokumentach index.html oraz sangha.css i obejrzyj index.html w przeglądarce.

Ponieważ zewnętrzny arkusz stylów nie jest automatycznie zapisywany, musisz go zapisać przed obejrzeniem strony w przeglądarce. Jeżeli nie zapiszesz pliku przed włączeniem podglądu, Dreamweaver sam zasugeruje Ci dokonanie zapisu.

Selektory kontekstowe pozwalają na formatowanie znaczników, które wystąpią razem, w określonej kolejności, z innymi znacznikami. Zmiany, które wprowadziłeś dla akapitu wewnątrz elementu `div`, nie będą miały zastosowania do innych akapitów na stronie.

Edytowanie istniejącego stylu

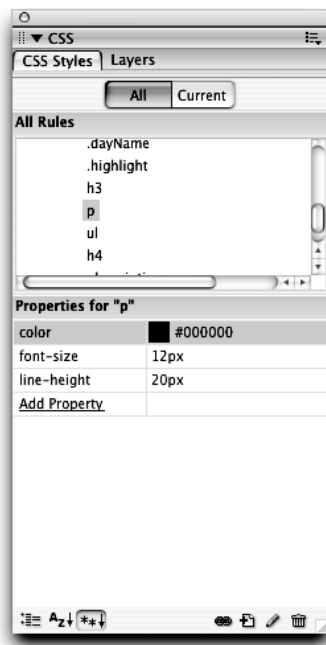
Jedną z najważniejszych korzyści z wykorzystania zewnętrznych arkuszy stylów jest możliwość łatwego i szybkiego edytowania stylów. Jest tak, ponieważ zmiany wprowadzane są tylko w arkuszach stylów, a nie w poszczególnych stronach, nie trzeba więc powielać zmian w wielu dokumentach. W przypadku stylów zewnętrznych informacje dotyczące formatowania nie są przechowywane w dokumentach HTML (takich jak `index.html`) — zawierają one tylko informacje o odniesieniach wskazujących, jaka klasa stylu powinna być użyta. Strony WWW informują przeglądarki, w których zewnętrznych arkuszach stylów szukać informacji dotyczących formatowania. Przeglądarki stosują style do odpowiednich elementów w momencie wyświetlania pliku odwiedzającemu, tak jak widzisz na rysunku poniżej.

Wszelkie modyfikacje są automatycznie stosowane i wyświetlane na każdej stronie, do której dołączony jest edytowany arkusz stylów. Wartości formatowania zawarte są w arkuszu stylów (takim jak sangha.css), modyfikacja konieczna jest tylko w jednym miejscu, a jej rezultaty mają wpływ na wszystkie strony połączone z arkuszem stylów. Jest to bardzo przydatne, ponieważ wygląd danego elementu, takiego jak tekst, może być bardzo szybko zmieniony dla kilku stron lub nawet dla całej witryny.

W tym ćwiczeniu będziesz edytować style zawarte w zewnętrznym arkuszu stylów sangha.css.

1. Na liście All Rules (wszystkie reguły) w górnej części panelu CSS Styles wybierz styl dla znacznika p.

Style, które tworzysz w zewnętrznym arkuszu stylów sangha.css, są wyświetlane na liście w panelu CSS Styles.

Po wybraniu stylu dla znacznika p w dolnej części panelu CSS Styles zostanie wyświetlona informacja, iż aktualnie wybrany jest styl p, oraz właściwości, które zdefiniowano dla tego stylu. W tym przypadku będą to: color (kolor), font-size (rozmiar czcionki) oraz line-height (odległość między wierszami). Obok każdej właściwości pokazane są przypisane jej atrybuty.

2. Kliknij właściwość line-height i zmień jej wartość na 18.

Zmiana właściwości i ich wartości bezpośrednio w panelu CSS Styles stanowi szybki sposób modyfikacji stylów. Kliknięcie nazwy właściwości (w lewej kolumnie) spowoduje jej wybranie. Kliknięcie wartości (w prawej kolumnie) pozwoli Ci ją modyfikować. Przykładowo, dostęp do menu zawierającego zestaw czcionek uzyskasz, klikając nazwę czcionki, a kliknięcie pola koloru wyświetli próbnik kolorów.

Zmiany, które wprowadziłeś, zostały zastosowane do dokumentu. Odległość pomiędzy wierszami jest teraz odrobinę mniejsza. Tekst zawarty pomiędzy znacznikami <p> także we wszystkich innych dokumentach, w których znajduje się odwołanie do tego arkusza stylu, zostanie automatycznie sformatowany zgodnie z wprowadzonymi zmianami. Efekt możesz zobaczyć w oknie dokumentu programu Dreamweaver oraz w przeglądarce.

Kliknięcie łącza Add Property (dodaj właściwość) na dole listy właściwości pozwoli Ci na wybranie nowej właściwości i dodanie jej do reguły.

Możesz także edytować style, wybierając odpowiedni styl i klikając ikonę Edit Style (edytuj styl) na dole panelu CSS Styles. Otworzy się okno CSS Rule Definition — to samo, którego używałeś w poprzednich ćwiczeniach do tworzenia stylów.

Zapisz pliki index.html i sangha.css. Nie zamykaj żadnego z nich.

Zasady pierwszeństwa stylów

W przypadku kiedy więcej niż jeden styl ma zastosowanie do tego samego elementu, przeglądarka wyświetla atrybuty każdego stylu w połączeniu z innymi stylami. Może to prowadzić do konfliktu pomiędzy nimi. W takim przypadku **pierwszeństwo stylów określa kaskadowa natura stylów CSS**. Zrozumienie, jak zarządzać kolejnością stylów, pomoże Ci uniknąć nieprzewidzianych sytuacji.

Style CSS są **stosowane kumulatywnie**, co oznacza, że każdy styl zastępuje inne style definiujące ten sam element w porządku wyznaczanym przez: **pochodzenie, szczegółowość i kolejność**.

Pochodzenie

W pierwszej kolejności sprawdzane jest pochodzenie stylu, czyli określone jest jego źródło. Poniżej przedstawiona jest kolejność stylów w zależności od ich pochodzenia, rozpoczynając od stylów mających najniższy priorytet, które przeglądarka stosuje jako pierwsze:

- ✧ Domyślne style przeglądarki (najniższy priorytet).
- ✧ Style stworzone przez użytkownika.
- ✧ Style zdefiniowane na stronie WWW (najwyższy priorytet).

Oznacza to, że przeglądarki użyją swoich domyślnych ustawień formatowania, jeżeli nie ma stylu o wyższym priorytecie. Styl określony przez użytkownika zastępuje domyślne ustawienia przeglądarki, a style określone na stronie WWW zastępują style określone przez użytkownika.

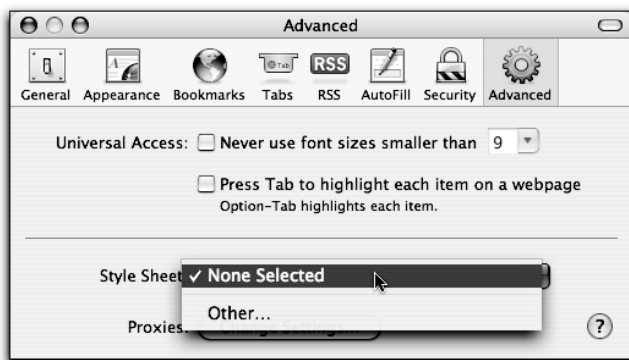
1. **Użytkownicy systemu Windows:** Otwórz przeglądarkę Internet Explorer, wybierz Tools/Internet Options (narzędzia/opcje internetowe¹), przejdź do zakładki General (ogólne), kliknij przycisk Accessibility (dostępność) w dolnej części okna dialogowego. **Użytkownicy**

¹ Nazwy poleceń programu Internet Explorer podawane za polską wersją językową przeglądarki — *przyp. tłum.*

systemu Mac OS: Otwórz przeglądarkę Safari, wybierz Safari/Preferences (Safari/ustawienia), wybierz kategorię Advanced (zaawansowane). Za pomocą menu Style Sheet (arkusz stylów) wybierz arkusz stylów, który poprzednio utworzyłeś.

Wskazówka

Jeżeli nie masz zainstalowanych przeglądarek Internet Explorer lub Safari, możesz użyć każdej innej przeglądarki do wykonania tego zadania. Dokładne umiejscowienie i nazwa części, w której dokonuje się określenia stylu użytkownika, może się różnić w zależności od przeglądarki i jej wersji. Jako projektant stron WWW powinieneś zapoznać się z różnymi przeglądarkami i potrafić powtórzyć dla nich czynności opisane powyżej. Jeżeli nie możesz znaleźć opcji służącej do określania arkusza stylów, poszukaj informacji w menu Pomocy dla danego programu lub w jego dokumentacji.

Odwiedzający mają możliwość nakazania przeglądarkom stosowania wybranego przez nich arkusza stylów do stron, które odwiedzają. Taka opcja może zwiększać dostępność stron, pozwalając użytkownikom na dostosowanie wyglądu stron WWW za pomocą arkusza stylów dobrane do ich potrzeb. Opcja ta jest szczególnie ważna dla użytkowników mających słaby wzrok. Przykładowo, jeżeli użytkownik ma trudności z rozróżnieniem małej czcionki umieszczonej na tle o podobnym kolorze, może zdefiniować arkusz stylów z dużą czcionką i kombinacją kontrastujących kolorów, taką jak czarny tekst na białym tle. Chociaż taka możliwość jest dostępna, większość odwiedzających najprawdopodobniej nie będzie miała określonego własnego arkusza stylów, dlatego ważne jest, aby wziąć pod uwagę zagadnienia dostępności w czasie projektowania witryny. Pamiętaj, że niektórzy użytkownicy mogą nawet nie wiedzieć, że taka opcja istnieje — nie przerzucaj na nich zadania uczynienia Twojej witryny łatwą w odbiorze. Im więcej pracy będą musieli wykonać, aby obejrzeć witrynę, tym mniej prawdopodobne, iż dotrą do momentu zapoznania się z zawartością. Zawsze projektuj strony, mając na uwadze doświadczenia zdobywane przez odbiorców. Staraj się tworzyć strony kompletne, jednolite i tak łatwe w użyciu, jak to możliwe — osiągniesz wtedy najlepsze rezultaty (jak najwięcej odwiedzin na stronie!) — zobacz rysunek na następnej stronie.

Jeżeli wystąpią konflikty stylów pomiędzy arkuszem stylów użytkownika a określonym przez stronę WWW, zostanie użyty ten określony przez stronę. Jednak jeżeli, przykładowo, arkusz stylów użytkownika definiuje domyślną czcionkę jako Verdana, a arkusz stylów określony przez stronę definiuje domyślny kolor czcionki jako zielony, domyślny styl tekstu będzie wyświetlony przy użyciu czcionki Verdana w kolorze zielonym. Taki kumulatywny efekt określa się mianem **dziedziczenia**.

Opcja User style sheet
(arkusz stylów użytkownika)
w ustawieniach przeglądarki
Internet Explorer
w systemie Windows

Możesz już zamknąć okna Preferences (Mac OS) lub Internet Options (Windows).

Deklarowanie wagi stylów CSS

Style mogą być także modyfikowane poprzez określenie ich wagi. Jest to metoda określania priorytetu stylu, mająca na celu przede wszystkim dać użytkownikowi możliwości kontrolowania pierwszeństwa stylów. W celu zwiększenia wagi stylu na końcu deklaracji stylu za wartościami atrybutów umieszczane jest polecenie *!important* (ważny). Każdy arkusz stylów zdefiniowany przez użytkownika zawierający polecenie *!important* **zastąpi sprzeczne z nim style określone przez strony WWW** (i to niezależnie, czy one także zawierają *!important*). Starsze standardy stylów CSS pozwalały, aby style określone przez strony i zawierające polecenie *!important* zastępowały style użytkownika z takim samym poleceniem. Zmiana dająca pierwszeństwo stylom użytkownika ma na celu oddanie użytkownikom kontroli nad stylami — co może być ważne dla odwiedzających, którzy muszą oglądać strony w określony sposób. Używaj tego polecenia z rozwagą, tylko jeżeli jest to naprawdę konieczne. Styl zawierający modyfikujące polecenie *!important* będzie miał następującą postać:

```
body { color: #339900 !important }.
```

Szczegółowość

Pierwszeństwo stylów zależy także od systemu określającego, który ze stylów jest najbardziej szczegółowy. **Szczegółowość** (ang. specificity) stylów opiera się na wartościach w formacie **abc**, tak jak przedstawiono poniżej:

- ✧ wartość a odpowiada liczbie identyfikatorów ID zdefiniowanych w stylu,
- ✧ wartość b odpowiada liczbie atrybutów definiowanych przez styl,
- ✧ wartość c odpowiada liczbie nazw elementów w selektorze.

Style mające większą wartość szczegółowości mają pierwszeństwo nad stylami o niższych wartościach.

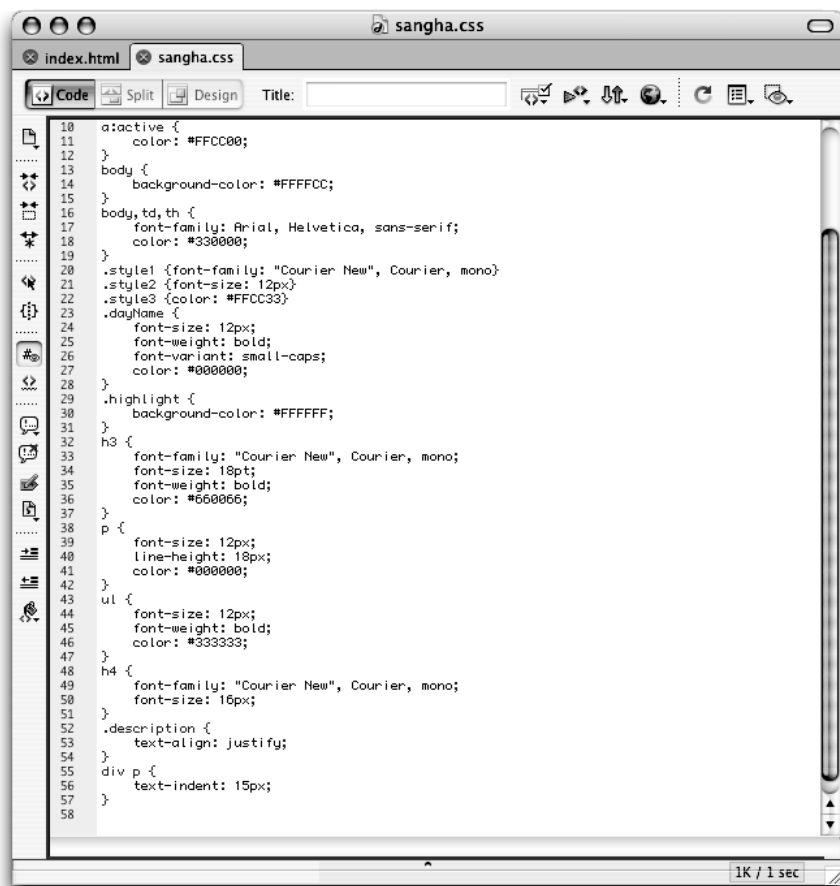
Przykłady określania szczegółowości

Przykładowy styl	Typ stylu	a	b	c	Szczegółowość	Wartość (abc)
<code>p {color: #000000 }</code>	Znacznik	0	1	1	11	Ten styl określa, że tekst zawarty w akapitach będzie miał kolor czarny.
<code>div p { font-size: 22px }</code>	Zaawansowany	0	1	2	12	(selektor kontekstowy) Ten styl określa, że tekst zawarty w akapitach, które z kolei znajdują się w elementach <code>div</code> , będzie miał rozmiar 22 piksele.
<code>h5 {font-family: Verdana, Arial, Helvetica, sans-serif; font-size: 18px }</code>	Znacznik	0	2	1	21	Ten styl określa, że tekst stanowiący nagłówek poziomu 5 wyświetlony będzie za pomocą czcionki z zestawu Verdana, Arial, Helvetica, sans-serif i będzie miał rozmiar 18 pikseli.
<code>.quote {font-style: normal;font-weight: bold;color: #0033cc}</code>	Klasa	0	3	0	30	Ten styl określa, że tekst, do którego zastosowano klasę <code>.quote</code> , będzie używał zwykłego stylu czcionki, będzie pogrubiony i w kolorze ciemnoniebieskim (<code>#0033CC</code>).
<code>#left { font-size: 22px;color: #000000 }</code>	Zaawansowany (ID oraz selektor kontekstowy)	1	2	0	120	Ten styl określa, że tekst oznaczony niepowtarzalnym identyfikatorem ID <code>left</code> będzie miał rozmiar czcionki 22 piksele i kolor czarny.

2. Przejdź do programu Dreamweaver do arkusza stylu `sangha.css`. Oblicz wartości szczegółowości dla następujących stylów: styl dla znacznika `<h4>`, klasa `highlight`, styl dla znacznika `<ul>`.

Uzyskane wyniki możesz porównać z wartościami zamieszczonymi na końcu ćwiczenia.

Na rysunku poniżej przedstawiony został poprawny wygląd Twojego arkusza stylów. Znajdujące się poniżej wyliczone wartości szczegółowości stylów określają pierwszeństwo stylów. Są oparte na przykładzie z rysunku.

Oto przykład, w jaki sposób szczegółowość określa kolejność stylów: styl dla nagłówka poziomu 3, który utworzyłeś wcześniej, zastępuje styl utworzony, gdy określiłeś domyślny zestaw czcionek Arial, Helvetica, sans-serif w oknie dialogowym Page Properties na początku lekcji.

Ten styl został początkowo utworzony jako styl wewnętrzny, jednak został wyeksportowany razem z innymi stylami z dokumentu index.html najwyższego poziomu w celu utworzenia zewnętrznego arkusza stylów sangha.css. Styl dla znacznika `<h3>` ma wyższą wartość szczegółowości (41 — cztery atrybuty i jeden selektor) niż domyślny styl tekstu (23 — dwa atrybuty i trzy selektory). Domyślny styl występuje w dokumencie CSS jako: `body, td, th {font-family: Arial, Helvetica, sans-serif; color: #330000; }`, styl dla nagłówka poziomu 3 to: `h3 {font-family: "Courier New", Courier, mono; font-size: 18pt; font-weight: bold; color: #660066;}`.

Zauważ, że selektory w stylu definiującym domyślny kolor tekstu oddzielone są przecinkami: `body, td, th`. Przecinki oznaczają, że ten styl nie stanowi kombinacji znaczników podobnej do stylu dla `div p`. Zamiast tego styl definiuje właściwości kilku selektorów razem. Łączenie selektorów w grupy, kiedy nadawane im atrybuty są identyczne, jest bardziej wydajne niż tworzenie trzech oddzielnych stylów.

W arkuszu stylów `sangha.css` wartości szczegółowości stylów powinny być obliczone w następujący sposób:

- ✧ `h4` (znacznik): $a = 0, b = 2, c = 1$ (całkowita wartość 21). W tym stylu nie ma identyfikatorów ID (a), są za to dwa atrybuty (b) — krój i rozmiar czcionki, oraz jeden selektor (c) — `h4`.
- ✧ `highlight` (klasa): $a = 0, b = 1, c = 0$ (całkowita wartość 10). W tym stylu nie ma identyfikatorów ID (a), jest jeden atrybut (b) — kolor tła, nie ma selektorów.
- ✧ `ul` (znacznik): $a = 0, b = 3, c = 1$ (całkowita wartość 31). W tym stylu nie ma identyfikatorów ID (a), są za to trzy atrybuty (b) — rozmiar, grubość i kolor czcionki, oraz jeden selektor (c) — `ul`.

Uwaga

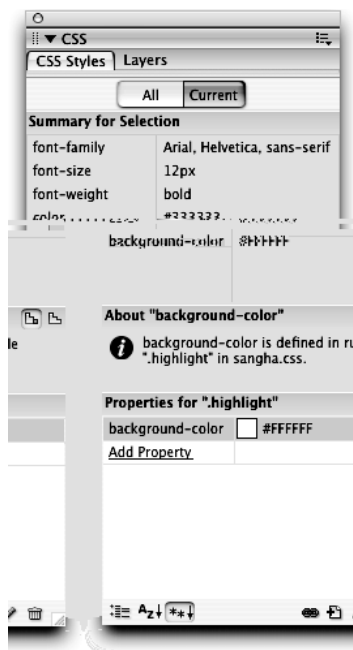
Do obliczania wartości szczegółowości stylów CSS stosuje się specjalny szeroki system numeracji w miejsce systemu dziesiętnego. Jest tak, dlatego że style mogą mieć więcej niż 9 identyfikatorów ID, atrybutów lub elementów (selektorów). Przypuśćmy, że styl nie ma identyfikatorów ID, ma 14 atrybutów oraz 5 selektorów. Przyjmując system dziesiętny, wartość szczegółowości wynosiłaby 145 ($a = 0, b = 14, c = 5$). W szerokim systemie numeracji jego wartość to E5 ($a = 0, b = E, c = 5$). Jest to ważne, ponieważ, przykładowo, styl z jednym identyfikatorem ID, jednym atrybutem i bez selektorów miałby zarówno w systemie dziesiętnym, jak i systemie szerokim wartość 110. Pierwszy styl, mający wartość 145, zastępowałby drugi styl mający wartość 110. Jednak w szerokim systemie numeracji drugi styl z wartością 110 zastępuje pierwszy styl o wartości E5, w takim przypadku kolejność wynikająca z obliczonych wartości szczegółowości jest zachowana.

Kolejność stylów

Kolejność stylów ustalana na podstawie tego, gdzie style są umieszczone, jest następująca (rozpoczynając od najniższej):

- ✧ Domyślne style przeglądarki (czyli opcje formatowania umieszczone najdalej od tekstu — najniższy priorytet).
 - ✧ Zewnętrzne arkusze stylów CSS.
 - ✧ Wewnętrzne arkusze stylów CSS.
 - ✧ Style CSS zdefiniowane wewnątrz poszczególnych wierszy kodu — style inline.
 - ✧ Formatowanie za pomocą znaczników HTML (umieszczone najbliżej tekstu — najwyższy priorytet — zastępuje, w przypadku konfliktu, wszystkie opcje ustawione za pomocą stylów wymienionych powyżej).
3. Kliknij zakładkę dokumentu `index.html`, aby przejść do okna dokumentu. Zastosuj styl `highlight` do tekstu `Universal Principles of Alignment` w ostatnim wierszu na liście. Kliknij przycisk `Current` w górnej części panelu `CSS Styles`.

Kolor tła zdefiniowany w stylu `highlight` został połączony ze stylem odpowiedzialnym za sposób formatowania listy.

Dobre praktyki w tworzeniu kodu: unikaj stylów wewnątrzwierszowych i lokalnego formatowania znacznikami

Styl inline to rodzaj stylu umieszczanego bezpośrednio w kodzie. Generalnie nie zaleca się stosowania stylów inline. Przykładowy kod z takim stylem wygląda następująco `<h1 style="color: #333333; font-family: Verdana, Arial, Helvetica, sans-serif">`. Style typu inline są definiowane wewnątrz zawartości dokumentu, nie korzystają z informacji składających się na arkusz stylów, umieszczonych w początkowej części kodu dokumentu (tak jak style wewnętrzne) lub w osobnym arkuszu stylów (style zewnętrzne). Style wewnętrzne i zewnętrzne są o wiele bardziej wydajne niż style inline łączące opcje formatowania z treścią dokumentu i stanowiące pojedynczy przypadek użycia definicji stylu, która nie może być zastosowana w innym miejscu.

Lokalne formatowanie za pomocą znaczników HTML zastępuje wszelkie style. Program Dreamweaver nie stosuje już lokalnego formatowania tekstu, ponieważ znacznikowi `<font>` nadano status wycofywanego z języka HTML od wersji języka 4.0 i planuje się jego całkowite usunięcie (więcej o tym w lekcji 2.). Stosowanie znacznika `<font>` jest ciągle możliwe w przypadku ręcznego wpisywania kodu w programie Dreamweaver. Znacznik ten jest nadal rozpoznawany przez przeglądarki, jednak stosowanie się do najnowszych standardów pozwoli Ci stworzyć bardziej elastyczne i funkcjonalne witryny. Najlepiej unikać stosowania znacznika `<font>`.

Tryb widoku Current (bieżące) pokazuje, w górnej części panelu CSS Styles, zestawienie wszystkich właściwości i wartości, które mają zastosowanie do aktualnego zaznaczenia, oraz kolejność, w jakiej są stosowane. Właściwość na samym dole listy jest najbliższa do aktualnego zaznaczenia². W dolnej części panelu widoczne są szczegóły dotyczące właściwości wybranej w zestawieniu. W tym przypadku wyświetlone są informacje dla klasy highlight, włącznie ze wskazaniem arkusza stylów,

² Zdefiniowana za pomocą stylu najwyższej w hierarchii kolejności — *przyp. tłum.*

w którym klasa jest umieszczona. Możesz wybrać każdą właściwość z listy, aby dowiedzieć się o niej więcej. Część Properties (właściwości) panelu CSS Styles, której używałeś do edycji stylu w poprzednim ćwiczeniu, jest ciągle widoczna.

Jeżeli do tego samego tekstu autor strony WWW zastosował więcej niż jeden styl (a więc style mają takie samo pochodzenie) i zachodzi konflikt atrybutów, pierwszeństwo będzie miał styl najbliższy zaznaczonemu elementowi. Style dodane jako ostatnie są „zagnieżdżane” we wcześniejszych stylach. Atrybuty formatowania dodane na końcu są fizycznie najbliżej znaczników tekstu i mają pierwszeństwo nad wcześniejszymi stylami w określeniu ostatecznego wyglądu tekstu.

Jeżeli Twój dokument korzysta także z zewnętrznych arkuszy stylów, style zawarte w takim arkuszu stosowane są do całości dokumentu. Przypuśćmy, że zewnętrzny arkusz stylów definiuje nagłówki poziomu 3 i 4, a Ty tworzysz dodatkowo styl wewnętrzny dokumentu, który definiuje nagłówki poziomu 3. W przypadku konfliktu atrybutów pierwszeństwo będzie miał styl wewnętrzny. Przykładowo, jeżeli wewnętrzny styl definiuje znacznik `h3` (nagłówek poziomu 3) jako wyświetlany w kolorze czerwonym, a zewnętrzny arkusz stylów definiuje ten znacznik jako mający kolor niebieski i pogrubioną czcionkę, znacznik `h3` zostanie wyświetlony jako czerwony i mający pogrubioną czcionkę. Pierwszeństwo znajduje więc zastosowanie tylko do atrybutów będących w konflikcie.

Formatowanie dodane ręcznie do fragmentów tekstu będzie także miało pierwszeństwo nad innymi stylami. Przypuśćmy, że w powyższym przykładzie za pomocą panelu Property inspector zmieniś kolor jednego z wierszy stanowiącego nagłówek poziomu 3. Dreamweaver definiuje ustawienia koloru i formatowania wybrane z panelu Property inspector **jako wewnętrzne style własne**.

Jeżeli dołączyłeś arkusz stylów do dokumentu, a przeglądarka nie wyświetla formatowania w taki sposób, jakiego oczekiwałeś, sprawdź, czy w dokumencie nie znajdują się inne style lub przypadki wykorzystania formatowania lokalnego. Mogą one zastępować style zewnętrzne, których zastosowania oczekujesz.

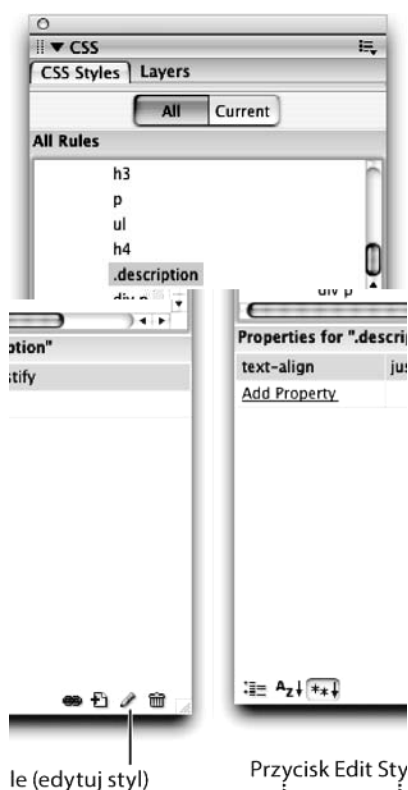
Tworzenie podstawowego układu za pomocą stylów CSS

Zastosowanie stylów CSS stanowi doskonały sposób na kontrolowanie układu i wyglądu witryny. Funkcjonalność CSS jest w pełni wykorzystana wraz z zastosowaniem najnowszych przeglądarek (w wersjach 5.0 i późniejszych), które potrafią rozpoznawać największy zestaw cech. CSS mogą być używane w połączeniu z układami stron tworzonymi za pomocą tabel lub jako alternatywa dla nich (więcej o nich w lekcji 6.). Wiele witryn porzuca korzystanie z tabel na rzecz stylów CSS. Tworzenie układu za pomocą tabel zapewnia obecnie zgodność z większą liczbą przeglądarek, jednak wiąże się także z szeregiem niedogodności. Tabele, w szczególności skomplikowane, mogą powodować, iż Twoja witryna będzie ładować się wolno. Wymagają użycia dużej ilości kodu oraz separatorów (w formie plików .gif) dla wymuszenia prawidłowego kształtu tabel. Uciążliwe jest także łączenie zawartości z opcjami formatowania. Korzyści płynące z wykorzystania stylów CSS to

łatwość i szybkość aktualizowania stron, spójny wygląd, mniejsza ilość kodu oraz krótszy czas wczytywania stron. Zawartość oddzielona jest od atrybutów odpowiedzialnych za wygląd. Strony używające układu zbudowanego za pomocą stylów CSS są łatwiej dostępne, bardziej elastyczne i wydajne. Ważną kwestią, którą należy rozważyć przy wyborze narzędzi do tworzenia układu strony WWW, jest to, jaka technologia będzie najlepsza dla konkretnego wybranego układu oraz to, jakiego rodzaju układ stron będzie najdogodniejszy dla potencjalnych odwiedzających. Upewnij się, że obejrzałeś swoje strony w różnych przeglądarkach i na różnych platformach systemowych, aby zobaczyć, jak będzie wyglądał wybrany przez Ciebie układ.

W tym ćwiczeniu dokonasz edycji stworzonej wcześniej reguły `description`, aby uzyskać pojedyncze obramowanie dla zawartości wykorzystującej ten styl. W dokumencie `index.html` element `<div>` zawierający akapit w górnej części dokumentu używa reguły `description`.

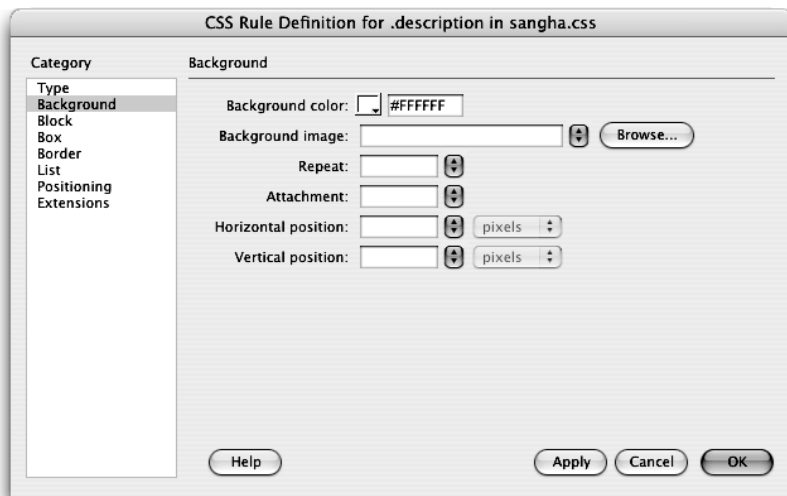
1. Kliknij przycisk All (wszystkie) w panelu CSS Styles. Na liście All Rules (wszystkie reguły) wybierz regułę `description` i kliknij przycisk Edit Style w dolnej części panelu CSS Styles.

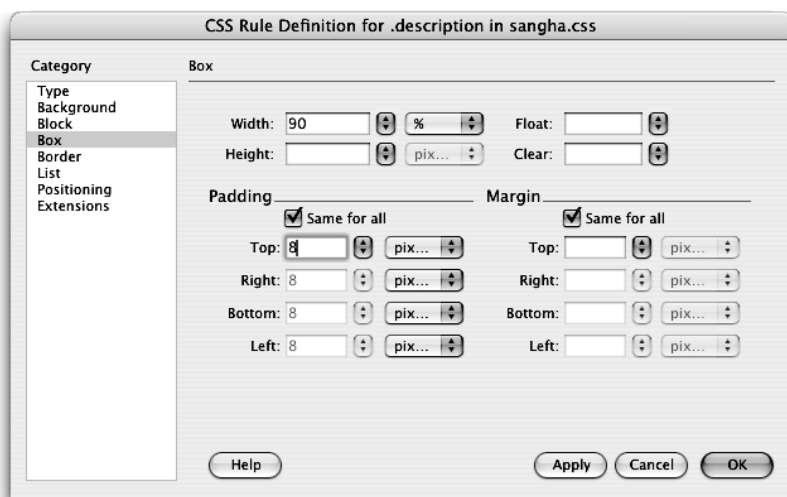
Rozpoczynasz tworzenie klasy, która będzie definiować wygląd pojedynczej ramki na tej stronie.

2. Z listy kategorii wybierz Background (tło). Ustaw biały (#FFFFFF) jako kolor tła.

Zdefiniowałeś odrębny kolor tła dla kolumny, która pojawi się w górnej części strony mającej tło w kolorze żółtym.

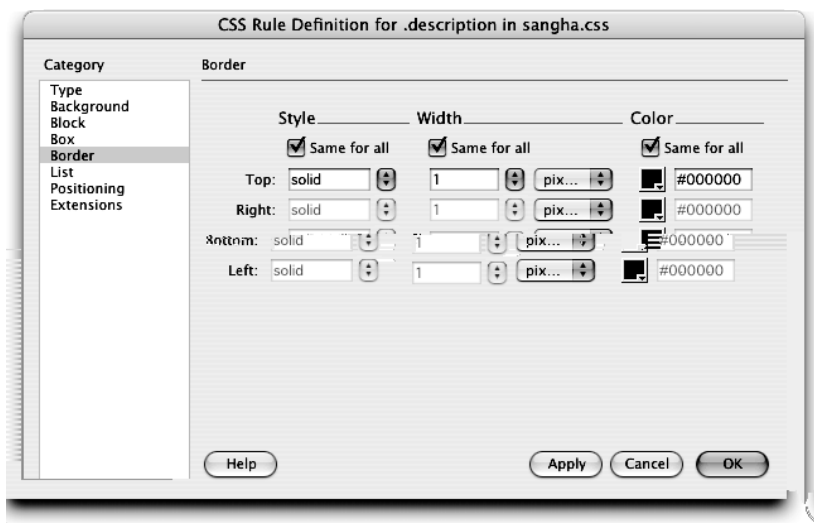

3. Z listy kategorii wybierz Box (ramka). W polu tekstowym Width (szerokość) wpisz 90. Upewnij się, że jednostką miary są procenty (%). W części Padding (odległość obramowania od tekstu) wpisz 8 w polu tekstowym Top (górna). Zaznacz pole Same for all (taka sama dla wszystkich), ustaw piksele jako jednostkę miary (są to także domyślne ustawienia).

Kategoria Box zawiera wiele opcji pozwalających na kontrolowanie wyglądu kontenera. W tym przypadku zdefiniowałeś szerokość ramki jako 90% szerokości dostępnej w oknie przeglądarki. Opcja Padding tworzy określony odstęp pomiędzy krawędzią ramki a jej zawartością. Opcja Margin (margines) definiuje odstęp pomiędzy krawędzią okna przeglądarki a krawędziami ramki oraz przestrzeń pomiędzy ramką a innymi obiektami znajdującymi się poza nią.

4. Z listy kategorii wybierz Border (obramowanie). Z menu Top (górną) w części Style (styl) wybierz solid (linia ciągła). W części Width (szerokość) pozostaw zaznaczenie w polu Same for all (taka sama dla wszystkich), w polu tekstowym wpisz wartość 1 i upewnij się, że piksele są wybrane jako jednostka miary. W części Color (kolor) w polu koloru dla menu Top ustaw kolor czarny (#000000), tutaj także pozostaw zaznaczenie w polu Same for all. Kliknij OK, aby zamknąć okno dialogowe CSS Rule Definition.

Powyższe opcje pozwalają na zdefiniowanie wyglądu obramowania wokół kontenera.

Uwaga

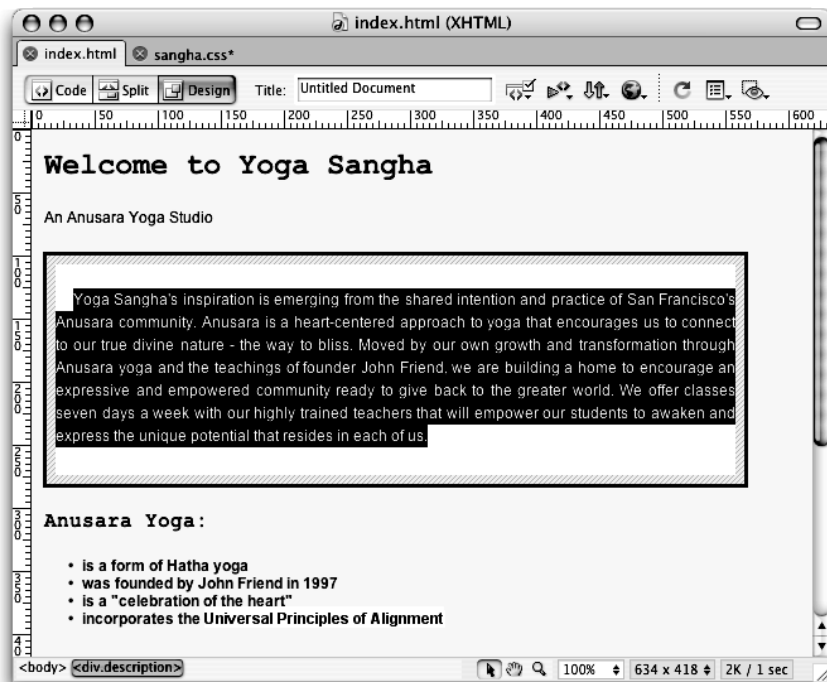
W oknie dialogowym CSS Style Definition znajduje się osiem kategorii. Dotychczas korzystałeś z pięciu z nich: Type (czcionka), Background (tło), Box (ramka), Block (element blokowy) oraz Border (obramowanie). Pozostałe trzy kategorie są następujące:

- ✧ List (lista): zawiera opcje służące do kontrolowania sposobu formatowania list uporządkowanych i nieuporządkowanych.
- ✧ Positioning (położenie): zawiera opcje kontrolujące położenie określonych elementów. Dreamweaver traktuje każdy element, dla którego określono opcje położenia, jako warstwę (warstwy omówione będą w lekcji 16.). Za pomocą połączenia warstw i stylów CSS możesz tworzyć bardziej złożone układy stron.
- ✧ Extensions (rozszerzenia): zawiera inne dodatkowe opcje, niektóre z nich nie są obsługiwane przez większość przeglądarek.

W tej chwili znacznik `<div>` zawierający akapit ma białe tło i czarne obramowanie.

5. Przesuń wskaźnik myszy nad obramowanie ramki. Kiedy jej krawędź zmieni kolor na czerwony, wskazując, że możesz wybrać element `<div>`, kliknij obramowanie.

Element `<div>` jest zaznaczony, tag selector pokazuje `<div.description>`.

Zaznaczenie `<div>` powoduje pokazanie pomocy wizualnych wskazujących na wartość atrybutów CSS. Przykładowo, niebieska linia dookoła elementu pokazuje właściwość `border` (obramowanie), szary obszar pomiędzy tekstem a obramowaniem pokazuje wygląd zdefiniowany przez właściwość `padding` (odległość pomiędzy zawartością a obramowaniem).

6. Wybierz View/Visual Aids/CSS Layout Background (widok/pomoce wizualne/tła układów CSS).

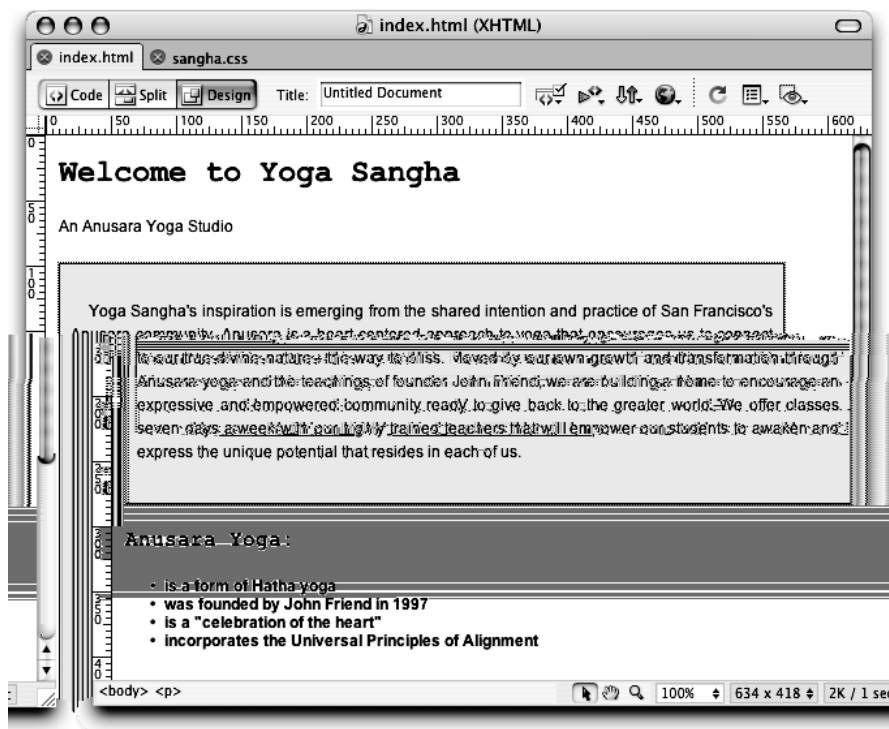
Dreamweaver oznacza kolorami obszary dokumentu, które zostały sformatowane za pomocą stylów CSS. Każdy element `div` używa innego koloru, aby wyróżniać się przy tworzeniu układów. W tym trybie właściwości takie jak kolor czcionki lub tła są tymczasowo ignorowane (niewyświetlane).

Pomoce wizualne są widoczne wyłącznie w programie Dreamweaver i nie przenoszą się na przyszły wygląd strony w przeglądarce — zobacz rysunek na następnej stronie.

7. Wybierz ponownie View/Visual Aids/CSS Layout Background, aby wyłączyć pomoce wizualne układów CSS. Zapisz dokumenty `index.html` i `sangha.css`. Obejrzyj `index.html` w przeglądarce.

Zawartość jest teraz otoczona ramką. Ponieważ układ został utworzony w zewnętrznym arkuszu stylów, możesz w łatwy sposób stosować go do wielu dokumentów, uzyskując ich spójny wygląd. Możesz używać technik, jak ta opisana powyżej, do tworzenia bardziej skomplikowanych układów niekorzystających z tabel.

Możesz zamknąć obydwa pliki.

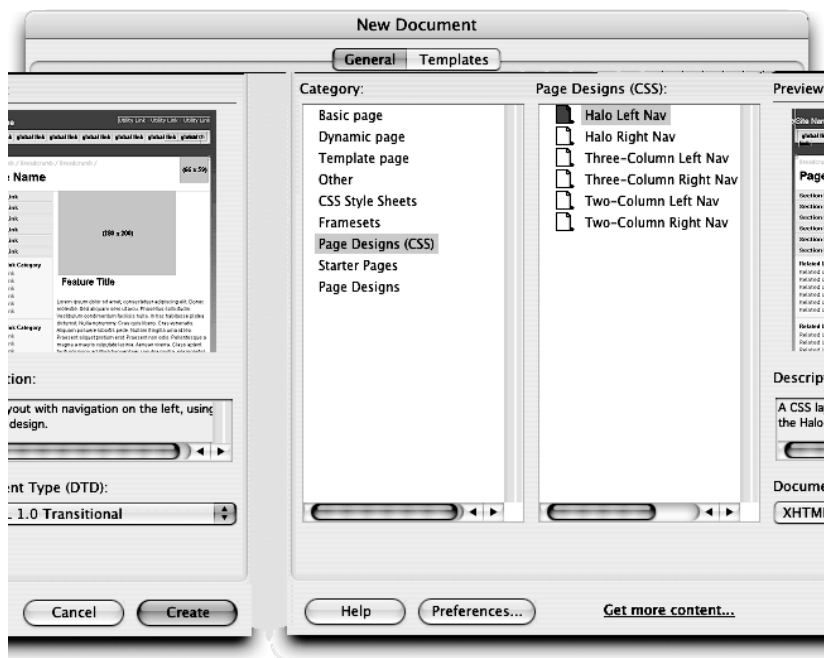

Samodzielna praca ze stylami CSS

W pozostałej części książki będziesz dalej pracował nad tworzeniem i dostosowywaniem stylów CSS kontrolujących wygląd i układ stron. Dla zdobycia dodatkowej wprawy możesz stworzyć własne zewnętrzne arkusze stylów, korzystając z technik, których się nauczyłeś. Następnie połącz arkusze ze stronami, które zbudowałeś dla własnej witryny, wykonując zadania zalecane w ostatnich częściach poszczególnych lekcji. Możesz także eksperymentować z kilkoma dokumentami CSS dołączonymi do programu Dreamweaver jako próbki i strony startowe, stosując je do stron własnej witryny lub do kopii plików startowych projektu witryny Yoga Sangha. Zapozdawanie się z innymi gotowymi arkuszami stylów to dobry sposób na poznanie możliwości stylów CSS i technik, które będziesz mógł zastosować na własnych stronach.

1. Wybierz **File/New**, a następnie w części **General** okna dialogowego **New Document** z menu kategorii wybierz **Page Designs (CSS)** (projekty stron (CSS)). Z listy **Page Designs (CSS)** wybierz jeden z arkuszy stylów, np. **Halo Left Nav**. Kliknij przycisk **Create** (utwórz) — zobacz pierwszy rysunek na następnej stronie.

Dreamweaver utworzy nowy dokument i poprosi Cię o wybranie lokacji, w której plik będzie zapisany. Niektóre strony startowe mogą wymagać plików takich jak grafiki — zostaną one automatycznie skopiowane do Twojej witryny. Podczas kopiowania koniecznych plików część zawartości może pokazać się w oknie dokumentu — całość zostanie odświeżona po zakończeniu kopiowania plików — zobacz drugi rysunek na następnej stronie.

Arkusz stylów Halo Left Nav utworzy stronę wyglądającą podobnie jak na rysunku przedstawionym na następnej stronie. Sprawdź w przeglądarce jej dokładny wygląd.

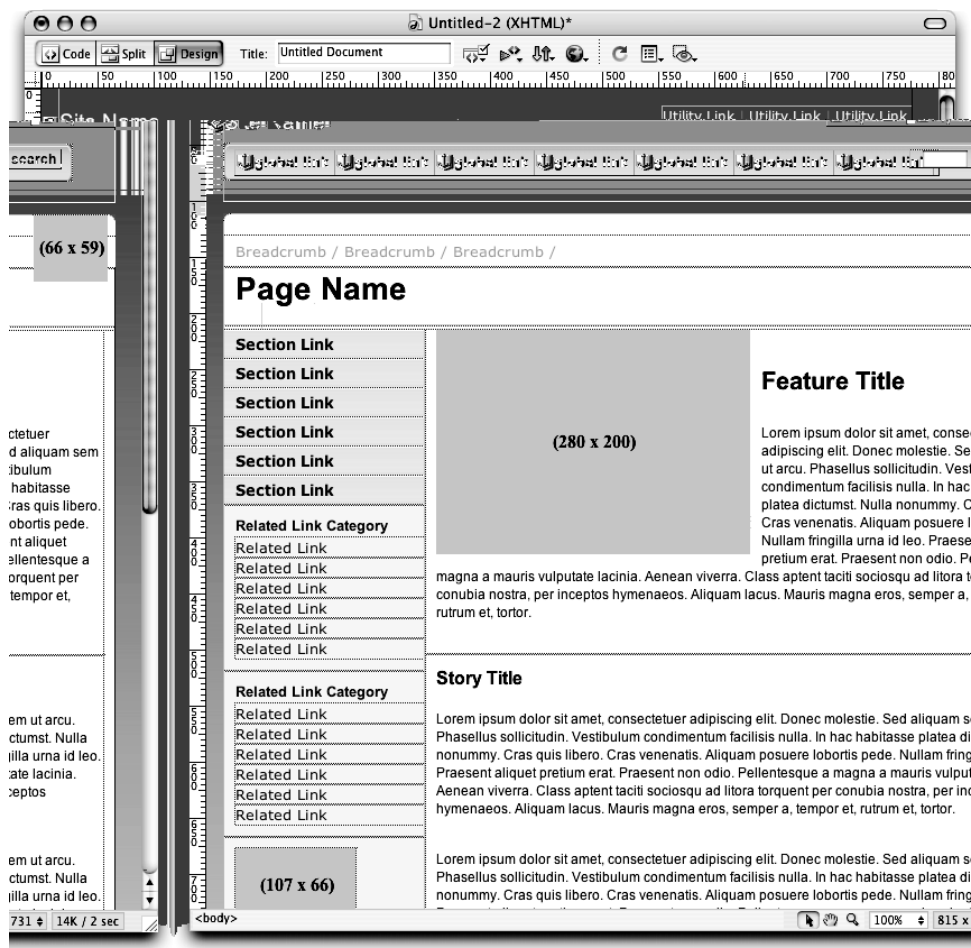
Uwaga

Styl Halo wchodzi w skład zestawu komponentów — elementów HTML, Flash, układu i interfejsu przygotowanych przez firmę Macromedia i zintegrowanych za pomocą programów wchodzących w skład pakietu Studio — służącego pomocą projektantom stron WWW przy tworzeniu stron jak najbardziej atrakcyjnych dla użytkowników.

Włączenie pomocy wizualnych tła układów CSS, z których korzystałeś w poprzednim ćwiczeniu, pomoże Ci zobaczyć, w jaki sposób zbiór stylów współpracuje ze sobą w tworzeniu układu.

2. Wykorzystaj poznane w tej lekcji techniki do zbudowania stylów dla własnej witryny.

Przy tworzeniu stylów pamiętaj o różnicach pomiędzy stylami wewnętrznymi a zewnętrznymi. Rozważ budowanie stylów, które ułatwią wizualne odróżnienie hierarchii zawartości.

Podsumowanie

Podczas lekcji:

- ✧ Określiłeś kolor tła i czcionki (strony 117 – 127).
- ✧ Utworzyłeś wewnętrzny styl, aby w łatwy i szybki sposób powtarzać opcje formatowania tekstu (strony 127 – 128).
- ✧ Utworzyłeś klasę, która może być stosowana do różnych formatów tekstu (strony 129 – 135).
- ✧ Skonwertowałeś style wewnętrzne na style zewnętrzne w celu wykorzystania ich w innych dokumentach (strony 135 – 136).
- ✧ Załączyłeś zewnętrzny arkusz stylów, zawarty w osobnym dokumencie, w celu uzyskania jednakowego formatowania tekstu (strony 136 – 139).

- ✧ Utworzyłeś zewnętrzne style określające sposób formatowania, który może być wykorzystany w całej witrynie, aby uzyskać jej spójny wygląd (strony 139 – 147).
- ✧ Dodałeś nowe style do istniejącego arkusza stylów poprzez zdefiniowanie znaczników HTML (strony 147 – 151).
- ✧ Edytowałeś style w zewnętrznym arkuszu stylów, aby wprowadzić zmiany we wszystkich dokumentach, z którymi jest połączony (strony 151 – 160).
- ✧ Utworzyłeś ramki za pomocą elementu `div` i klasy stylu CSS (strony 160 – 167).